

سال ششم - شماره ۲۰ و ۱۹ - زمستان ۸۴ و بهار ۸۵

سرمقاله

۲ فرصت‌هایی که از بین می‌روند و چشم‌هایی که منتظر می‌مانند

با توان یابان موفق

۴ این شماره: جواد جعفری قدوسی

مقالات

- ۹ تدوام حضور معلولان در صحنه
۱۱ برنامه‌ریزی و مدیریت بحران جهت افراد مسن
۱۵ اضطراب، رام ساختن شاپرک‌ها
۱۸ استغلال - خدمات و مددکاری اجتماعی
۲۰ گذری کوتاه بر قوانین ویژه معلولین
۲۵ هپاتیت چیست؟
۲۹ معلولان از طرد تا توان بخشی

صاحب امتیاز:
مجتمع آموزشی نیکوکاری رعد
مدیر مسئول: دکتر قاسم صالح خو
مدیر اجرایی: علی رشیدی
سردیر: غلامرضا سانگچولی
امور هماهنگی: زهرا اویسی
همکاران این شماره: فاطمه اویسی، نازنین رحیم‌زاده،
مرجان سانگچولی، طاهره شریف‌زاده، مریم قورچیان

گزارش

- ۳۴ مراسم بزرگداشت روز جهانی توان یاب (معکول)
۳۶ جشن آغاز فعالیت گروه بانوان رعد کرمان
۳۹ تولد گروه «بی» هادر مجتمع آموزشی نیکوکاری رعد

گوناگون

- ۴۱ نامه‌ای از یک توان یاب
۴۲ بهترین عیدی
۴۳ جدول تخصصی

هنر و ادب

- ۴۵ مرا از نیلوفر یاد است
۴۵ بهار

خبرهای داخلی

- ۴۶ بازار نوروزی
۴۶ آتش نشانان در مجتمع رعد

نیم نگاهی به جراید

خلاصه انگلیسی

طرح روی جلد: سعیده ناظمی
صفحه آرایی: خدمات فرهنگی صبا
لیتوگرافی جلد و متن: کوروش
چاپ و صحافی: پنگوئن تلفن: ۳۳۹۳۴۶۹۲

نشانی: شهرک غرب، خیابان هرمزان، خیابان پیروزان
جنوبی، مقابل ششم، پلاک ۷۴

تلفن: ۸۸۰۸۲۲۶۶، ۸۸۰۹۸۸۸۱، ۸۸۰۷۶۳۲۵

نمبر: ۸۸۰۷۶۳۲۶

کد پستی: ۱۴۶۶۵/۱۴۴

email:inforaad-ngo.org

web site:www.raad-ngo.org

● توان یاب از دریافت مقالات و دیدگاه‌های صاحب‌نظران استقبال می‌کند، مقالات ترجمه شده همراه با کپی اصل مقاله ارسال شود.

● مقالات ارسالی پس فرستاده نمی‌شود.

● توان یاب در ویرایش و کوتاه کردن مطالب آزاد است.

بررسی مشکلات این قشر به سالی یک روز (روز جهانی معلولان) محدود شود؛ هیچ‌گاه باور قلبی شناخت و رفع مشکلات معلولان در آنها ایجاد نمی‌شود.

در جامعه‌ما معلولان جسمی – حرکتی، بینایی، شنوایی و... هر کدام چالش‌های مخصوص به خود را دارند. خود من از دیدگاه یک معلول جسمی – حرکتی سخن می‌گوییم که حتی برای ورود به کلاس اول ابتدایی هم مشکل داشتم. البته ما کلمه معلول را قبول نداریم؛ به جای کلمه معلول بهتر است از الفاظ دیگری مثل «توان‌خواه» استفاده کنیم، یعنی کسی‌که می‌خواهد توانمند شود، البته اگر برای او فرصتی ایجاد شود».

آری ما به دست خود، با سهل‌انگاری و بی‌توجهی از یک سرمایه عظیم انسانی که در اختیار ماست می‌گذریم تا مصدق هشدار دیر کل سازمان ملل متعدد باشیم که در انتهای پیام خود به مناسب روز جهانی معلول (۳ دسامبر ۲۰۰۵) می‌گوید: «... جوامعی که ادغام افراد دارای معلولیت را نادیده می‌انگارند، خود را از کمک‌های ارزشمند این افراد محروم می‌کنند».

در آستانه ورود به سال جدید بیایید در تصور خود نسبت به افراد توان‌یاب به خصوص توان‌یابان جسمی و حرکتی تجدید نظر کنیم و در یک عزم ملی و تلاش جمعی، امکان ایجاد فرصت حضور خلاق اجتماعی و اشتغال مؤثر را برای این خواهران و برادران فراهم نماییم. مؤسسات غیردولتی از جمله مجتمع‌های رعدسراس‌کشورکه بدون استفاده از بودجه دولتی و تنها با استفاده از کمک افراد نیکوکار و نیک‌اندیش اداره می‌شوند، توانسته‌اند در حد امکانات و بضاعت خود صدها نفر از توان‌یابان علاقه‌مند و مستعد را با ایجاد کلاس‌ها و کارگاه‌های متنوع در راه ایجاد ظرفیت علمی و تخصصی برای نیل به اشتغال مولد آموزش بدھند.

این توان‌یابان کارآموخته اکنون بیش از پیش برای ایجاد یک زندگی مستقل به همراه معاش شرافتمندانه امیدوارند. با سهل‌انگاری و بی‌توجهی خود، انگیزه و امید را از آنان نگیریم و همواره به یاد داشته باشیم که نقص عضو همواره در کمین همه ابناء بشری است.

سردبیر

در شرایط جسمی سخت در صحنه فعالیت‌های اجتماعی حضور فعال داشته باشند، می‌ستاید و در دستورالعملی به: معاون رئیس جمهوری و رئیس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و وزیران مسکن، بهداشت و درمان و رفاه اجتماعی تأکید می‌کند که در خصوص اجرای تمام مصوبه‌های مربوط به معلولان باید اقدام جدی صورت گیرد.

شاید بگویید اگر رئیس جمهوری فرموده، فرمایش ایشان باید به صورت قانون تصویب شود و به وسیله آیین‌نامه به دستگاه‌های ذیربیط ابلاغ شود. این هم در سال‌های پیش و در ایام دولت‌های قبلی به خوبی صورت گرفته است و مادر مورد استیفای حقوق معلولان،

قوانین کامل‌آشفاف و آیین‌نامه‌های صریح و مؤکدی داریم. تنها چیزی که از لایای این تناقصات به طور مسلم دریافت می‌شود این است که جامعه‌ما هنوز نپذیرفته است که در دل خود نه یک اقلیت ناچیز‌که یک جمعیت حدود ۳ میلیون نفری (۴/۳ درصد از جمعیت کشور) دارای انواع کم‌توانی جسمی و ذهنی دارد و اینکه عده زیادی از این جمعیت صاحب اراده، توان، تخصص و اندیشه‌ای کارا، برای به کار بستن در راه اعتلای فرهنگی، اجتماعی، علمی و اقتصادی جامعه‌اند. این مطلب را یکی از مسئولان کشور که خود عضوی از قشر یاد شده است بهتر بیان می‌کند.

دکتر غلامرضا رضایی فر، معاون امور آسیب‌دیدگان اجتماعی سازمان بهزیستی می‌گوید: «بحث معلولان و برابری فرصت‌ها در درجه اول به باور عمومی جامعه برمی‌گردد، جامعه باید باور کند که یک معلول به عنوان عضوی از جامعه‌ای که در آن صحبت از عدالت اجتماعی می‌شود، حق دارد از فرصت‌های برابر استفاده کند. اما این باور نباید فقط در حد بحث و سخن باشد، چراکه قانون ۳ درصد جذب معلولان (اختصاص ۳ درصد از سرانه استخدام وزارت‌خانه‌ها و سازمان‌های دولتی) سال‌هاست تصویب شده است؛ یا قانون

مناسب‌سازی فضاهای دولتی و معابر عمومی برای معلولان در زمان نخست وزیری مهندس موسوی تصویب شده، اما هنوز اجرا نشده است. ابتدایی‌ترین چیزی که یک معلول نیاز دارد حضور در جامعه است تا بتواند در آن قابلیت‌ها و استعدادهای خویش را نشان دهد. وقتی معلول نمی‌تواند از وسائل نقلیه عمومی استفاده کند؛ وقتی نمی‌تواند از پله‌های یک ساختمان بالا برود، یا وارد یک جمع

عومی شود؛ چطور می‌تواند استعدادهای خویش را نشان دهد؟ اگر مسئولان ما هیچ ارتباطی با معلولان نداشته باشند و فقط

منابع

۱. همشهری/۶ بهمن ۸۳
۲. همشهری/۱۴ اسفند ۸۳
۳. جام جم/۱۳ آذر ۸۴
۴. جام جم/۱۰ آذر ۸۴
۵. ایران/۱۲ آذر ۸۴

فرصت‌هایی که از بین می‌روند، چشم‌هایی که منتظر می‌مانند

شرکت‌کنندگان در همایش ارتوپدی:

«رشد چشمگیر معلولیت‌های ناشی از حوادث رانندگی، پوکی استخوان و آرتروز نگران‌کننده است.»^۵ به نظر می‌رسد که نقطه ابهامی در خصوص وضعیت معلولیت و معلولان و مشکل این قشر میلیونی برای هیچ صاحب خردی باقی نماند. دیگر نیازی به نوشتن نقد هم نیست. ارائه هیچ طرح کارشناسانه‌ای هم برای حل مشکلات لازم نیست تا سال‌ها زیر و رو و دست به دست شود و سرانجام بایگانی گردد.

به راستی اشکال کار در کجاست، وقتی رئیس جمهور محترم کشور، در پیام خود به مناسبت روز جهانی معلول‌شور و تلاش انسانهایی را که سعی می‌کنند

سال ۱۳۸۲

«سه‌میهه استخدام معلولان از سوی ۲۰ وزارت‌خانه و سازمان اعلام شد.»^۱

«آیین‌نامه اجرایی ماده ۱۳ قانون جامع حمایت از حقوق معلولان به دستگاه‌های ذیربطری ابلاغ شد» و ...^۲

سال ۱۳۸۴

رئیس سازمان بهزیستی: «اعتبار افزایش یارانه مرکز نگهداری معلولان را نپرداخته‌اند.»^۳

معاون اشتغال بهزیستی: «اعتبارات وام اشتغال معلولان پرداخت نشده است.» و ...^۴

با اضافه کردن یکی از دهها مورد هشدارهای کارشناسان دلسوز مثلاً: هشدار جمعی از

بودیم زیر سؤال است. البته عده‌ای از مردم، هنوز هم به این مسئله ارزش می‌گذارند. من در بعضی از برخوردهای اجتماعی با مردم، با همکاران و حتی کسانی که از دید ما روحیات انقلابی ندارند، می‌بینم که برای ما احترام و ارزش قائل هستند. این را تلقیاً احساس و درک می‌کنم. آن چیزی که در آن موقع به دید ما ارزش بوده، شاید کمک کرده تا با این مسئله راحت کنار بیاییم. اگر بخواهیم از نظر اعتقادی هم به مسئله نگاه کنیم هر کس صابر باشد پاداش صبر خود را از خداوند می‌گیرد. این می‌تواند دلیل خوبی برای تحمل مسائل باشد. امروز مشکل ضایعه نخاعی است، شاید دوروز دیگر مسئله فقر و یا چیز مشابه آن باشد. من همیشه می‌گویم همین داشته‌هایمان را حفظ کنیم؛ حالا دستانمان سالم است، عقلمنان کار می‌کند و چشممان می‌بیند؛ خود این هم جای شکر دارد. من همیشه موقع دعا می‌گویم: "خدایا مابقی سلامتیمان را حفظ کن"، با مشکلی که هست بالآخره کنار می‌آییم.

● آدم‌ها در هر جایگاهی رویاهایی دارند، وقتی در سن شانزده یا هفده سالگی این اتفاق برای شما افتاد که حادثه کوچکی هم نیست با رویاهای و آرزوهایی که داشتید چه کردید؟ آیا آنها فراموش و غیر قابل دسترس شدند و یا برای تحقیق‌شان تلاش کردید؟ جوانی یا نوجوانی ما با جوانی و یا نوجوانی‌های این زمانه خیلی فرق می‌کرد. اصلاً قشر مادر دوران انقلاب و جنگ دارای تفکر متفاوتی بود. شاید یکی از رویاهای جوانان در آن زمان این بود که

یا احتمال وقوع چنین حادثه‌ای به شما آمادگی قبلی داده بود؟
اصلاً آمادگی هم نداشتم. در این رابطه هم چیزی نمی‌دانستم. قبل از این که به منطقه اعزام شوم، شاید فردی را با پا و یا دست قطع شده دیده بودم اما در مورد ضایعه نخاعی در تمام عمرم نه چیزی شنیده بودم و نه دیده بودم. من اصلاً نتوانستم در این باره خیلی فکر کنم. خیلی به مرور قضایا گذشت.

● چند سال تان بودکه در جبهه مجرور شدید؟ و این حادثه در کجا برای تان رخ داد؟

حدود شانزده یا هفده سال داشتم که در منطقه شلمچه مجرور شدم.

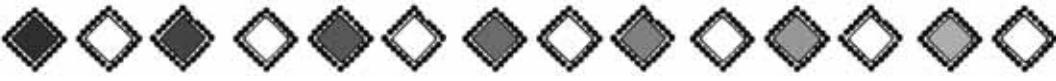
● درصد جانبازی تان چقدر است؟ واقعاً نمی‌دانم درصدها را با چه معیاری تعیین می‌کنند. ولی درصدی که بنیاد جانبازان برای من مشخص کرده حدود هفتاد درصد است.

● عکس العمل شما بعد از این که متوجه شدید آسیب‌دیدگی تان قابل بهبود نیست چه بود؟

شرایط اولیه‌ام آن قدر سخت بود که اصلاً هیچ چیزی را متوجه نمی‌شد. آن قدر مسائل مختلف جسمی مثل انواع رخم بستر برایم به وجود آمد که ضایعه نخاعی مسئله چندم شده بود، به غیر ازده یا پانزده روز اول که خیلی امیدی به زنده ماندنم نمی‌رفت، من این را احساس نمی‌کردم. بعد هانزدیکان این مطالب را به من گفتند. این رخم بسترها بعد از چند ماه با انجام چندین عمل جراحی و جراحی پلاستیک بهبود یافت. در مورد آسیب‌دیدگی نخاعی ام کسی به طور واضح چیزی نمی‌گفت. شاید در آن زمان خیلی هم برایم مهم نبود. می‌گفتند شش ماه دیگر یا حداقل دو سال دیگر این مسئله برطرف می‌شود. من هم به این مسئله امیدوار بودم. اما بعد از دو سال هم این مسئله برطرف نشد و بعد اصلاً مسئله آرام آرام برایم عادی شد. شاید یکی از دلایلش این بود که بلا فاصله به درس، دانشگاه و کار بازگشت.

● یعنی به راحتی این مسئله را پذیرفتید؟

هر کس صابر باشد پاداش صبر خود را از خداوند می‌گیرد

پشت دیوارهای جنگ

این شماره:

جواد جعفری قدوسی

با توان یابان
موفق

التحصیل شده است. او هم اکنون در هواپیمایی جمهوری اسلامی به عنوان یک مدیر موفق مشغول به کار است، خود فرزندی ندارد، اما با احساس پدرانه‌ای از مسئولیت خود در برابر خانواده‌اش سخن می‌گوید.

جهانی عجیب مشکلات رفت و آمد در سطح شهر را بزرگترین مشکل توان یابان می‌داند. گفته‌های او این سؤال را در ذهن شنونده ایجاد می‌کند که به واقع چرا ما از حادثه‌ای که ممکن است هر لحظه برای خودمان رخ بدهد، غافل هستیم؟

از او در باره روزهای حضورش در جبهه می‌پرسیم.

اشارة:

جنگ کلمه‌ای ناخوشایند با هزار هزار پیامد. لغتی که نسل پیش، آن را با همه وجود لمس کرد و این نسل از آن بسیار می‌شنود. آن نسل جنگیگد، تا ذره‌ای از خاک، شرافت و ایمانش را در دست غیر نبیند و این نسل می‌بینند که او چگونه در گنج کنج این شهر فراموش می‌شود. بهتر دیدیم که پایی صحبت مردی از آن تبار بنشینیم و ببینیم از دیروز و امروز چه برای گفتن دارد.

جواد جعفری قدوسی، ویلچر نشینی از جانبازان هشت سال جنگ تحملی است. حدود چهل سال دارد و در رشته مهندسی کامپیوتر از دانشگاه تهران فارغ

است. یک ویلچر ایستاده هم که برای من فرستاده شده، بعد از این همه سال یک نفر نیامده بگوید که از آن چطوری استفاده کنم. خودم هنوز جرأت نکرده ام روی آن بشینیم. می خواهم بگوییم که در همه چیزیک ضعفی وجود دارد. در خارج کشور فقط ابزار مورد نیاز نیست که تأمین می شود، بیشتر کمک های فکری است. یعنی به بهبود شرایط روحی آنها کمک می شود. بعضی افراد می آیند و برای کنار آمدن با این مدل زندگی آموزش های لازم را ارائه می کنند.

حالا نمی خواهم از مشکلات اجتماعی بگوییم. شما نمی توانید یک خیابان صاف پیدا کنید، به هر اداره ای بروید پله دارد (رمپ ندارد)، رمپ هم که درست می کنند، آدم سالم نمی تواند از آن بالا برود. آرم ماشین معلولان را نمی شناسند، پلیس جریمه می کند، در خیابان ها هم چرخ های ویلچیر بر روی محفظه ها گیر می کند. چند سال پیش که به فرانکفورت رفتم، در

این مسائل بودن ذهن آدم را خسته می کند و مسئله روحی هم برای انسان درست می شود؛ برای همین آدم باید توقعاتش را فراموش کند. من یک آسیب دیده جنگی هستم و دولت به نوعی از ما حمایت می کند. با این وجود می شنوم که اکثر دوستان جانبازم دچار پوکی استخوان هستند. این اولین عارضه است. همان زمانی که بچه ها دچار آسیب دیدگی شدند، یکی نیامد بگوید که آفاشما بعد از این چه باید انجام دهید. یا مثلاً تغذیه اتان چگونه باشد و یا باید بریسی برایتان تهیه کنند تا فقط روزی یک ساعت باشیستید؛ اصلًا نیازی نیست که راه بروید، یا اینکه ویلچر ایستایی برای این منظور تهیه شود. البته تازگی ها به فکر این موضوع افتاده اند. تقریباً با حدود ۱۵ سال تأخیر. در این پانزده سال بدن ها تحلیل رفته، ماهیچه ها ضعیف شده و پوکی استخوان به سراغ آنها آمده و یا تغییر شکل ستون فقرات ایجاد شده

لحاظ مادی مشکلی نداشتند، در دین داشتند. شاید خیلی ها بگویند این مطلب درست نیست. ولی واقعیت این بود. اصلاً اگر هدف دینی نبود، انقلاب اتفاق نمی افتاد. بعضی از افراد حرف دین را زدند ولی خود آن را رعایت نکردند. کسی که می گوید کم بخورید، اسراف نکنید، مال اندوزی نکنید، تجمل گرا نباشید، خودش نباید به این سمت برسد. همه چیز تغییر کرده است. به نظر می رسد نمی توان برای آن کاری هم انجام داد. یک نفره هم که نمی توان همه چیز و همه جا را تغییر داد. من باید حداقل در حوزه مسئولیتم خوب کار کنم و یا حداقل به کسی ظلم نکنم. من فکر می کنم که تنها چیزی که این مملکت نیاز دارد تلاش و کار است.

من فکر می کنم که تنها چیزی که این مملکت نیاز دارد تلاش و کار است.

● ارزیابی شما از وضعیت توان یابان به ویژه جانبازان عزیز چیست؟
اگر به صورت کلی بگوییم این وضعیت اصلًا خوب نیست. البته باید مطلبی را عرض کنم و آن اینکه یکی از دلایلی که می توانم هنوز کار بکنم این است که دنبال این قضایا نرفتم. به دنبال

این آرزوی همه ماست که دیگر هیچ وقت جنگ دیگری پیش نیاید. خسارت‌هایی که به مملکت می‌خورد، جبران ناپذیر است و مملکت شاید دیگر توان پذیرش این جنگ را نداشته باشد. ولی اگر جنگ پیش آید، باز هم باید جنگید. یعنی به قول معروف انسانی که نتواند از خودش دفاع کند، نمی‌تواند زندگی هم بکند. عقیده‌من این است که هیچ‌کشوری دلش برای مانسوخته است؛ اگر آنها جنگ راه نمی‌اندازند دلیلش این نیست که ما را دوست دارند. دلیلش این است که حالا نمی‌توانند حمله کنند. اگر بتوانند اینجا را بگیرند آن بلاعی که سر عراق آورند بدترش را سرما می‌آورند.

- آیا وضعیت فعلی جامعه توقعات و انتظارات شما را به عنوان یک فرد ایثارگر که از سلامتی‌تان در راه حفظ می‌هنگذشته‌اید، برآورده می‌کند؟ اگر بخواهیم آرمانی بگوییم، همه چیز به هم ریخته است. یعنی هیچ کدام از ارزش‌ها مانند قبل نیست. در بعضی مواقع حتی این ارزش‌ها به ضدارزش و خیلی از ضدارزش‌ها به ارزش تبدیل شده است. یک زمانی، به پول فکر کردن ضدارزش بود. در بعضی از زمینه‌ها آن موقع افراط می‌شد و آلان تفریط می‌شود. ما هیچ موقع به حالت تعادل نرسیدیم. من هم قبول دارم جامعه به سمتی حرکت کرده که هیچ کس به راحتی نمی‌تواند تغییرات آن را بپنیرد. دلیلش هم این است که زعمای جامعه روی حرف‌های خودشان ثابت قدم نبودند. اصلاً انقلاب‌ما، یک انقلاب دینی بود و گرنه اکثر آنها بی‌که انقلاب کردند از

احساس می‌کنم که اگر یک سال در آسایشگاه می‌بودم و دیگران را می‌دیدم و ورزش یا کار درمانی را تجربه می‌کردم، خیلی هم خوب بود. در آن دوران من این نیاز را حس نکردم، زیرا خانواده و دوستان از من حمایت می‌کردند؛ حتی همراه دوستان به مسافرت می‌رفتم.

کسی که می‌گوید کم بخورید، اسراف نکنید، مال اندوزی نکنید، تجمل گرانباشید، خودش نباید به این سمت برود.

- این اتفاق چه تغییرات روحی، اجتماعی، اخلاقی و شخصیتی‌ای در شما به وجود آورده؟

فکر می‌کنم شخصیت من در آن زمان خیلی شکل نگرفته بود که دچار دگرگونی شود.

- چه انگیزه و نیرویی شما را ادار کرد که خانه و کاشانه خودتان را رها کنید و راهی مناطق جنگی بشوید؟

انگیزه‌ام خیلی چیز ایده‌الیستی‌ای نبود. یک درصدی جو حاکم اثر داشت ولی بیشتر فکر می‌کنم به خاطر عشق و علاقه‌ای که به امام (ره) داشتم این کار را انجام دادم. تفکرم عوض نشده است هر چیزی که می‌گفت باید اجرا می‌شد.

- اگر باز هم مرذه‌های کشور عزیزان مورد حمله قرار بگیرد؟ عکس العمل شما نسبت به جنگ چگونه خواهد بود؟

به جنگ بروند. اصلاً آرزوها و رؤیاها شکل دیگری داشت. در حقیقت آن قدر با مسائل انقلاب، جبهه، درس و مدرسه، مسائل منافقان و درگیری‌های خیابانی سرگرم بودیم که اشتغالات فکری دیگری ایجاد نمی‌شد، که مثلاً فکر کنیم، باید یک ماشین مدل بالا داشته باشیم. آلان رویای جوان‌ها در این سطح است؛ آنها می‌توانند برای رسیدن به آرزوی‌ایشان تلاش کنند، ولی در بیشتر اوقات همه چیز را بدون تلاش می‌خواهند و فراهم کردنش را از خانواده‌ها توقع دارند. برای همین به خانواده‌های خود فشار می‌آورند؛ الان در بین همکاران خودم کسانی را می‌بینم که به چه‌ایشان بزرگ شده‌اند، اما درآمدشان کافاف مخارج زندگی را نمی‌دهد؛ دانشجوی دانشگاه آزادی هم دارند؛ باید حداقل یک پراید را برای فرزند خود بخرند، تازه آنها هم دم به ساعت تصادف می‌کنند و باید علاوه بر سایر هزینه‌ها مخارج آن را هم پردازند. شاید مسائلی که هم اکنون بر جامعه غالب شده فکر جوان‌ها را عوض کرده است.

- از دوستان و نزدیکان تان بعد از این حادثه چه انتظاری داشتید؟ آیا آنها توانستند توقعات شمارا برآورده کنند؟ من شانس آوردم که خانواده و دوستان خیلی خوبی داشتم و دارم؛ مادرم و همسیره‌هایم خیلی به من کمک کردند. من جزء محدود جانبازانی هستم که حتی یک شب را هم در آسایشگاه نگذرانم؛ یعنی از راه بیمارستان به خانه منتقل شدم. خیلی‌ها گفتند باید به آسایشگاه بروی تا تجربه کسب کنی، الان

تداوم حضور معلولان در صحنه، کلید تحقیق قانون

دکتر محمد کمالی

استاد بار دانشگاه علوم پزشکی ایران

www.mkamali.com

حداقل امکانات جامعه، لزوم اجرای جدی قوانین ضروری است.

هر چند هنوز هم در اغلب جوامع و حتی در جوامع پیشرفت‌هه، معلولان به طور کامل به حقوق خود دست نیافتدند، اما هم اینکه وضع معلولان جامعه ماباپسیاری از جوامع و به خصوص کشورهای توسعه یافته، فاصله‌ای بسیار زیاد دارد. به جرأت می‌توان گفت که در جامعه نگاه به معلولان ماتاهمین اواخر، نگاهی محدود، از سر ترحم بود و خواهان نگهداری معلولان در گوشه آسایشگاه‌ها بودند.

خوشبختانه در سال‌های اخیر گام‌هایی اساسی برداشته شد که در نهایت به تصویب این قانون انجامید.

خبراء هفته‌های اخیر حول و حوش «قانون جامع حمایت از معلولان» کمی امیدوارکننده به نظر می‌رسد. توجه به اعتبارات مورد نیاز برای اجرای برخی از مواد قانون که نیازمند اختصاص بودجه است، مانند بليت‌های نيم‌بها، شهریه دانشجویان، بيمه درمان و... در بودجه ۸۵ کميته پیگیری اجرای قانون با حضور ۱۴ وزیر تشکیل خواهد شد و بالاخره دستور صریح آقای احمدی نژاد، رئیس جمهوری، در پاسخ به نامه یک معلول، (خانم آرزو قنبری)، حجت را بر مسئولان دولتی تمام کرده است، همه خبرهای خوبی هستند. بدیهی است تصویب قانون فوق به تنها دردی از دردهای بی‌شمار معلولان و خانواده‌های آنان درمان نخواهد کرد و برای تحقق دسترسی معلولان به

به هر اداره‌ای بروید پله دارد (رمپ ندارد)، رمپ هم که درست می‌کنند، آدم سالم نمی‌تواند از آن بالا برود.

می‌روند دور برگردان و دور می‌زنند و برمه‌گردند فردی آمده و برای حل مشکلات ماشین‌ها این راهکار را داده است اما اگر یک نفر با ویلچر و یا مثلا خانمی با کالسکه بخواهد از این مسیر رد شود امکانش وجود ندارد.

به نظر من مشکلات شهری ما بزرگ‌ترین مسئله ماست که اگر برای آن فکری شود خیلی از مسائل حل می‌شود.

● یک کلام به رسم یادگاری برای توانیابان، جانبازان عزیز و خوشنده‌گان

گرامی مجله توانیاب بیان فرمایید. توصیه می‌کنم همیشه خوش اخلاق باشند. چون ممکن است در اثر این مشکلات جسمی فشارهای روحی هم به وجود بیاید و این خواه ناخواه بداخل‌الاقی با اطرافیان را هم پیش می‌آورد.

● از فرصتی که در اختیار ما قرار دادید بسیار سپاسگزاریم. من هم به نوبه خود از شما تشکر می‌کنم.

به نظر من مشکلات شهری ما بزرگ‌ترین مسئله ماست که اگر برای آن فکری شود خیلی از مسائل حل می‌شود.

تمام مدت از یک نقشه در هر مکانی استفاده می‌کردیم. تمام ایستگاه‌های مترو آسانسور داشت از پله‌های برقی هم به راحتی می‌توانستیم استفاده کنیم و تعداد آن هم خیلی زیاد بود. این امکانات حتی در ایستگاه‌های دور دست وجود داشت. من پیرمردهای را می‌دیدم که از ویلچر استفاده می‌کردند. و به تنهایی در مترو این طرف و آن طرف می‌رفتند. چگونه باید بگوییم من به قولی شهر وند تهران هستم؛ این همه سال مالیات پرداخت کرده‌ام؛ همه عوارضم را داده‌ام اما هنوز متروی تهران را ندیده‌ام. نمی‌خواهم بگویم که دیدنش برای من جالب است؛ نه!! اصلاً امکانی وجود ندارد که معلول بتواند از مترو استفاده کند. می‌خواهم بگویم اینها بزرگ‌ترین مسائلی است که معلولان ایران با وجود همه قوانین خوش و آب و رنگی که تصویب شده است، با آنها درگیرند. اینجا تمام مسائل یک بعدی دیده می‌شود؛ هیچ کسی جامع و کامل به مسائل نگاه نمی‌کند. مثلاً همین خیابان آزادی را در نظر بگیرید آمده‌اند یک راهکار درست کرده‌اند، ماشین‌ها

برنامه‌ریزی و مدیریت بحران جهت افراد مسن و معلولان

پریسا حیدری

کارشناس ارشد معماری ساختمان و شهرسازی

امر می‌بایست در طی یک فرایند برنامه‌ریزی شده، محقق شود. در طول این برنامه باید به پرسش‌های زیر می‌بایست پاسخ داده شود:

● آیا نابینایان و ناشنوایان قادر به درک علایم هشدار دهنده هستند؟

● آیا پیش‌بینی‌های لازم جهت تعییه سیستم اعلام خطر از طریق تلویزیون جهت ناشنوایان و نیز تعییه چراغ‌های خطر برای ناشنوایان و در نظر گرفتن آسانسورهای ویژه معلولان در طول یک بحران صورت گرفته است و یا خیر؟

● در طی یک حريق آیا آسانسور به طور اتوماتیک به طبقه اول فرستاده می‌شود؟
● آیا نامه و کاغذهایی با اندازه ویژه برای آموزش و آگاهی معلولان به ویژه آنها که از نارسایی بینایی رنج می‌برند در نظر گرفته شده است؟

● آیا کلاس‌های مقابله با بحران ویژه ناتوانان شنوایی به کمک یک وسیله مترجم در نظر گرفته شده است؟

● آیا سیستم آموزش شرایط بحران برای ناتوانیان ذهنی در مراکز بازپروری وجود

افراد سالم‌مند یا توان‌یابان جسمی در طول دوره بحران دارای نیازهای متفاوت از سایر افراد جامعه‌اند

● سایه‌یابان و پناهگاه که می‌بایست در دسترس باشد

● معلولان ذهنی که نیازمند آموزش و پشتیبانی مداوم هستند که می‌بایست مراحل مراقبت و نگهداری از خود را در شرایط بحران فرابگیرند

● نیازهای بعد از وقوع فاجعه که می‌بایست در یک مقطع بلند مدت مد نظر قرار بگیرد که تأمین نیازمندی‌های فوق، ضرورتاً مستلزم صرف هزینه‌های بالا نیست. برخی از نیازها صرفاً با آموزش برطرف می‌شود و بقیه با صرف یک هزینه معقول و منطقی؛ اما این

در شرایط بحران، سالم‌مندان و ناتوانیابان در بسیاری از جهات باقیه افراد سالم جامعه دارای نیازهای مشترک هستند. اما به هر حال شرایط و موقعیت‌هایی پیش می‌آید که دقت و توجه ویژه مدیران بحران را در تأمین نیازمندی‌های این افراد ضروری می‌سازد. افراد سالم‌مند یا معلولان جسمی در طول دوره بحران دارای نیازهای متفاوت از سایر افراد جامعه‌اند و موقعیت‌هایی متفاوت دارند. برنامه‌ریزی بحران می‌بایست در طول برنامه خود موارد زیر را مدنظر قرار دهد:

- افراد نیازمند توجهات و رسیدگی‌های خاص
- نابینایان که نیازمند کسب اطلاعات از طریق وسیله قابل دسترس آنها هستند
- ناشنوایان که نیازمند یک کمک ویژه جهت دریافت پیام هستند
- معلولانی که از صندلی چرخ‌دار یا سایر وسایل نقلیه ویژه معلولان استفاده می‌کنند و نیازمند تکنیک‌های نجات‌بخشی و حمل و نقل خاص هستند و این تسهیلات باید برای این افراد در دسترس باشد.

ساعت از برنامه‌های هفتگی صداوسیما باید به برنامه‌هایی که سازمان بهزیستی کشور در این ارتباط ارائه می‌کند، اختصاص یابد. این فرصت استثنایی لزوم بهره‌برداری مناسب از آن را نیز مشخص می‌کند. همکاران حوزه توانبخشی سازمان به ویژه دوست عزیزم جانب آقای نظمده، معاون امور توانبخشی سازمان، باید پیگیری و نظارت جدی داشته باشند تا این زمان ارزشمند به گسترش فرهنگ برخورد مناسب با معلولان و توانمندسازی آنان و خانواده‌هایشان اختصاص پیدا کند، باعث تأسف خواهد بود چنانچه این زمان، با پخش برنامه‌هایی که هیچ گونه موضوعیت آشکاری با حوزه توانبخشی ندارند، بیهوده صرف شود.

و کلام آخر اینکه جایگاه انجمن‌ها و جوامع معلولان برای اجرای قانون بسیار حساس و مهم است. دوستان عزیز باید توجه داشته باشند که پیگیری مداوم آنها در این زمینه لازم و اجتناب‌ناپذیر است. مسئولان دولتی و مردم جامعه ما، همگی از علاقه و محبت به معلولان کم نخواهند گذاشت، اما تجربه شخصی من نشان می‌دهد که به هنگام عمل به آنچه که قانون معین کرده است، ممکن است اولویت‌های دیگر حوزه کاری خود را، بر اولویت پرداختن به مسائل معلولان ترجیح دهند و این مشکلی است که به افت اجرای قوانین در کشور تبدیل شده است. این مهم تنها در صورت حضور مداوم عزیزان فعل در انجمن‌ها و جوامع معلولان در صحنه و پیگیری تحقق قانون به دست خواهد آمد.

به امید آن روز که شاهد حضور فعل معلولان در جای جای جامعه باشیم.

www.mkamali.com

ایجاد یک بانک اطلاعات و در صورت امکان صدور کارت هوشمند شناسایی افراد، می‌تواند تأمین‌کننده بستر لازم برای اجرای مواد قانون باشد.

از برنامه‌ها به شکل مطلوب شده است. از جمله این موارد بیمه خدمات درمانی، شهریه دانشگاه‌های غیردولتی، توزیع وسایل کمک توانبخشی، مستمری و ... را باید نام برد. ایجاد یک بانک اطلاعات و در صورت امکان صدور کارت هوشمند شناسایی افراد می‌تواند به عنوان دو اقدام جامع و آینده‌نگر، تأمین‌کننده بستر لازم برای اجرای مواد قانون باشد.

سوم آنکه در مورد اشتغال افراد دارای ناتوانی لازم است نگاه ویژه‌ای صورت پذیرد. متأسفانه در روش فعلی، میزان اعتبار وام برای اشتغال معلولان و افراد عادی یکسان در نظر گرفته می‌شود. این در حالی است که به خوبی می‌دانیم امکان رقابت یک فرد دارای ناتوانی با فردی عادی در بازار کنونی به شدت سخت است.

محدویت‌های موجود برای فرد معلول به مراتب بیشتر از فرد عادی است. بنابراین آنچه او تولید و یا خدمتی که ارائه می‌کند، با هزینه بیشتری همراه است و می‌طلبد که اعتبار افزون‌تری از وام اشتغال به او اختصاص یابد. در این زمینه حمایت مسئولان سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی و وزارت کار ضروری است.

چهارم آنکه بر اساس ماده ۱۲ قانون، دو

تلاش‌هایی که در آن هم مسئولان دولتی وهم معلولان و خانواده‌های آنان سهم و نقش ایفا کردند.

اینک دولت نهم، عهده‌دار اجرایی نمودن قانونی شده است که هر چند قانون به طور کامل تأمین‌کننده حقوق افراد دارای ناتوانی نیست، ولی به میزان قابل توجهی در این راه می‌تواند مؤثر باشد.

در این میان توجه به چند نکته ضروری است: اول آنکه سازمان بهزیستی کشور به عنوان متولی اجرای قانون باید به شدت از بخشی نگری و تجمیع اختیارات و برنامه‌هادر سازمان بهزیستی خودداری کند. نیازهای معلولان آن قدر متنوع و وسیع است که باید آن راهنمدی فنیازهای افراد عادی جامعه در نظر گرفت، بنابراین، اینکه انجام همه برنامه‌ها از مجرای سازمان بهزیستی صورت پذیرد، اصولاً پذیرفتی نیست. خوشبختانه در اظهارات رئیس سازمان بهزیستی کشور هم در مورد مسکن معلولان چنین گفته شده است

«خانه‌سازی برای معلولان نباید به وسیله سازمان بهزیستی انجام شود.» این همان سخنی است که به هنگام مسؤولیت در سازمان بهزیستی نیز بر آن پای می‌فشد که وظیفه وزارت مسکن است که به هنگام تأمین مسکن عموم جامعه، سهمی را هم به افراد معلول اختصاص دهد. بنابراین سازمان بهزیستی باید تنها وظیفه بستر سازی اجرای برنامه‌هارا بر عهده گیرد.

دوم آنکه اجرای این قانون نیازمند داشتن اطلاعات صحیح و به روز در مورد افراد معلول در همه ابعاد و به ویژه ویژگی‌های فردی آنان است. در بسیاری از موارد فقدان چنین اطلاعات و آماری، مانع از انجام بسیاری

قرارگرفته باشد، قادر به خروج از ساختمان در شرایط بحرانی نیست. برای بخش عمده‌ای از افراد مشکل تخلیه خانه، نحوه خروج از محل زندگی است.

ایمن‌ترین و مطلوب‌ترین راه تخلیه افراد معمولی که از صندلی چرخ‌دار و یا سایر وسایل کمکی استفاده می‌کنند، وانت‌هایی است که جهت استفاده افراد توان یاب مجهز شده است. شرکت‌های خدماتی و برخی از افراد این وسایل نقلیه را در اختیار دارند. وظیفه یک مدیر بحران این است که قراردادی را جهت استفاده در موارد اضطراری از این تسهیلات با صاحبان این خودروها منعقد کند تا در موقع بحران همیشه این وسایل در دسترس باشد. در این مسیر حتی می‌باشد با افراد عادی نیز جهت

صورت گرفته به وسیله انجمان تحقیقات ملی سفارت کانادا نشان می‌دهد که افراد ناشناخته افراد گروه نجات زمانی بهتر پاسخ می‌دهند که با زبان ایما و اشاره با ناشناخته ارتباط برقرار کنند و به او اطمینان بدهند. افراد گروه نجات همواره می‌باشند یک قلم و مداد را با خود حمل کنند چرا که در بسیاری از موارد افراد ناشناخته مطمئن نیستند که فرد نجات دهنده منظور آنها را درست درک کرده باشد و یا اینکه عالیم ایما و اشاره را نادرست درک می‌کنند.

افراد گروه نجات می‌باشند قادر به درک و بروز تعداد محدودی از لغات اولیه و کلیدی از زبان ایما و اشاره باشند.

پیوستن به نیروهای امداد در شرایط اضطراری جهت کمک به معلولان قرارداد بسته شود.

یکی از جنبه‌های عملکردی بارز نیروهای امداد، ظرفیت تخلیه افراد توان یاب و سالم‌نمود از منطقه بحران زده است. یک عملکرد درست امدادی بایست به نکات ذیل پاسخ دهد:

وجود یک دیالوگ و ارتباط خوب میان نیازها و سرویس‌های ارائه دهنده خدمات

تخلیه افراد معلول و سالم‌نمود در زمانی که تخلیه مکان از افراد ضروری است گروه‌های مختلف معلولان (ناشناخته، نایین، ...) دارای مشکلات متفاوت منحصر به فردی هستند. افرادی که ناییناً هستند بدون کمک افراد سالم و یا با کمک آنها قادر به تخلیه محل هستند. افراد ناشناخته و یا بسیاری از افرادی که از صندلی چرخ‌دار استفاده می‌کنند می‌توانند با راندن وسیله محل را تخلیه کنند. البته این برای بخش عمده‌ای از افراد معلول مصدق دارد. اما در عین حال افرادی هم هستند که از لحظه حرکتی (جا به جایی) دچار مشکل هستند و این امر استفاده از ماشین را برای آنها مشکل می‌نماید. به عنوان مثال حتی اگر فرد توان یاب قادر به رانندگی باشد ولی در زمان خطر در طبقات بالایی یک برج که سیستم آسانسور آن به دلیل قطع برق از کار افتاده

بیمارستان‌ها و کلیه مراکزی که در زمان وقوع یک بحران درگیر هستند پیشنهاد می‌گردد. علاوه بر این از سیستم TDD می‌توان به عنوان یک شبکه اعلان خطر در میان جامعه ناشناخته ایان استفاده کرد.

همچنین در هر شهر می‌توان یک سیستم خدمات رسانی به ناشناخته ایان احداث کرد که از طریق تلفن بتوان با افرادی که دارای مشکل شناختی هستند، ارتباط برقرار کرد. اپراتور سپس می‌تواند جواب متنی را که ناشناخته ارسال می‌کند با صدای بلند برای شماتکار نماید.

افراد گروه نجات می‌باشند قادر به درک و بروز تعداد محدودی از لغات اولیه و کلیدی از زبان ایما و اشاره باشند. کالج گالوند در واشنگتن دی. سی. مطالب درسی را جهت آموزش به افراد پلیس و افراد آتش‌نشان آماده کرده است. تحقیقات و بررسی‌های

دسترسی است که امکان تعییه زیرنویس متنی را در هر تلویزیون که به این سیستم مجهز باشد فراهم نموده است، این زیرنویس در تلویزیون‌های معمولی و فاقد این سیستم رویت نخواهد شد. به هر حال پیام‌های نوشتاری کوتاه فقط مقدار معینی از اطلاعات را منتقل می‌نماید. برای اینکه اطلاعات برای افراد ناشنوا قابل درک باشد، لازم است که سیستم اعلام خطر در موقع اضطراری به صورت یک صفحه کامل تلویزیونی که با اعلان‌های نوشتاری و نیز سیستم ترجمه‌ایما و اشاره‌ای پر شده است، تعییه گردد.

مدیر بحران می‌بایست هماهنگ کنندۀ میان مدیران برنامه‌تلویزیون و جمیعت ناشنوا ایان و روابط آنها باشد تا اینکه از رسیدن میزان کافی اطلاعات به این افراد در موارد خطر اطمینان حاصل نماید. تعداد فزاینده‌ای از افراد توان‌یاب و ناشنوا که دارای مشکلات شنیداری هستند، در حال استفاده از ابزار ارتباطی از راه دور از قبیل سیستم TDD یا TTY هستند. (سیستم ارتباط از راه دور برای ناشنوا ایان و یا سیستم تایپی از طریق تلفن = Tele communication device

for deaf or telephone teletype.

ماشین‌های تایپ و یا سایر سیستم‌های تایپی از راه دور، قابل حمل و نقل هستند و همواره یک متن تایپی را فراهم می‌سازند. بیش از صد هزار نمونه از چنین بسته‌هایی در سرتاسر آمریکا در حال استفاده است. اکثر ایالات‌های بزرگ مجهز به سیستم TDD (سیستم ارتباط از راه دور مخصوص ناشنوا ایان) در مراکز پلیس و آتش‌نشانی‌ها هستند، این سیستم‌ها همچنین جهت استفاده در اداره مدیریت بحران

قربانی وقوع انواع جرم و جنایت شناخته شوند.

- آنها چیزهایی را که افراد معلوم به طور معمول با آن سروکار دارند را نمی‌خواهند و دلشان می‌خواهد که داوطلبانه اسامی ایشان به عنوان افراد معلوم در لیست افراد محله ثبت شود.

- ترس آنها از اینکه به دلیل کم توانی از انواع روابط کاری و اجتماعی عادی و روزمره محروم شوند

- افراد معلوم می‌بایست داوطلبانه خواهان مشارکت در هر چیزی باشند که از آن به عنوان سیستم شناسایی افراد توان‌یاب در موقعیت‌های بحرانی نام می‌بریم.

دستیابی به اطلاعات

افراد دارای ناتوانی‌های ذهنی و یا ادرارکی در مقایسه با کل جمعیت، با مشکلات بیشتری در خصوص وظایف و برنامه‌های یادگیری مواجه می‌شوند. برای افرادی که دارای مشکلات ادارک ذهنی هستند، مسئله اصلی دست‌یابی به اطلاعات نیست بلکه برای معلوم ذهنی مسئله درک مفاهیم و دستورالعمل‌ها است.

سیستم اعلام خطر برای افراد معلوم
مدیریت بحران در اعلام خطر و هشدار در زمان وقوع آتش‌شسانی یا هر شرایط بحرانی دیگر، به افرادی که دارای معلولیت شناوی دستند با مشکلات فراوانی روپرداز است. در مکان‌هایی که آژیر خطر نصب شده است افراد ناشنوا قادر به درک آن نیستند، بدون وجود ترجمه بازبان ایما و اشاره، آنچه که در تلویزیون می‌گذرد، برای افراد ناشنوا غیرقابل استفاده است.

هم اکنون سیستم‌های رمزگشایی قابل

دارد؟
● آیا تعداد وسایل حمل و نقل برای جستجو و نجات افراد مسن و معلولان در مکان‌های بحران‌زده وجود دارد؟

برای افرادی که دارای مشکلات ادارک ذهنی هستند، مسئله اصلی درک مفاهیم و دستورالعمل‌ها است.

شناسایی افراد سالم‌مندو و توان‌یابان
مشکلات مشترکی در شناسایی افراد توان‌یاب و سالم‌مند وجود دارد که باید همواره مدنظر مدیریت بحران قرار بگیرد.
در اکثر واحدهای همسایگی و نیز شهرهای کوچک، افراد ناشنوا و نیز توان‌یابان که از صندلی چرخ‌دار استفاده می‌کنند از طریق شبکه ارتباطی محلی شناخته می‌شوند؛ بنابراین در شرایط اضطراری افراد توان‌یاب و سالم‌مندان بهتر شناسایی شده، مکان یابی و امدادرسانی به آنان راحت‌تر صورت می‌پذیرد؛ اما این شرایط در شهرهای بزرگ و محدوده‌های قانونی وسیع متفاوت است. بسیاری از مردم در شهرهای بزرگ با حومه‌های وسیع به صورت انفرادی و گمنام و فارغ از روابط اجتماعی در حال زندگی هستند. افراد معلوم در این مکان‌ها ممکن است که مایل به شناساندن خود نباشند. این امر ممکن است به دلایل زیر اتفاق بیافتد.

● ترس از اینکه به عنوان افراد ناتوان و

اضطراب: رام ساختن شاپرک‌ها

(بخش پایانی)

نویسنده: مارک برادفورد ایوانس
ترجمه: احمد عابدیان، کارشناس مرکز
مشاوره دانشجویی دانشگاه تهران

چه ما نمی‌توانیم همیشه وقایع بیرونی را تغییر بدیم، امامی‌توانیم نحوه نگرش خود به آنها را عوض کنیم. این مورد یک مسئله بنیادی در روان‌شناسی شناختی است. اولین گام جهت تغییر افکار خود بخودی درونی، آگاه شدن از این افکار است. یک روش قابل استفاده این است که هر چیزی را که قبل و در خلال اضطراب با خود می‌گویید یادداشت کنید. به واگویه‌های درونی که اضطراب‌تان را افزایش می‌دهد یا عزت نفس‌تان را کاهش می‌دهد توجه ویژه‌ای داشته باشید. بنابراین گام بعدی مقابله با هر بیان (خودگویی) محرك اضطراب با یک تفکر متعادل و مطمئن است. برای نمونه قبل یا در حین بیان قسمتی از آنچه که به خودتان می‌گویید، (احتمالاً به طور ناخودآگاه). مثلا: «چون که من افسرده‌ام، هیچ‌کس نمی‌خواهد با من صحبت کند». فردی با افکار متعادل‌تر ممکن است با خود فکر کند. بیشتر افراد

واگویه‌های درونی را که اضطراب‌تان را زیاد می‌کند یا عزت نفس‌تان را کاهش می‌دهد، کنترل نمایید.

لحظه دردآور است اما فواید زیادی برای آن‌ها دارد. انسان‌ها و شاید حتی گربه‌ها، واگویه‌هایی درونی دارند که تجربه‌هارانگ و شکل می‌دهند. این واگویه‌ها به نواری تشییه شده‌اند که اغلب بدون آگاهی، جریان می‌یابند. (شاید بتوان گفت افکار خود به خودی) مثال فوق جریان یافتن بعضی از این گفت‌وگوهای درونی است که اضطراب را به وجود می‌آورند. در حالی که عده‌ای از این اضطراب‌پیشگیری کرده یا حداقل آن را کاهش می‌دهند. مشاهدات اپیکتتوس فیلسوف سرشناس رومی، نشان داد که اگر

راهبردهای شناختی

خانمی رامی شناسیم که گربه‌ای دارد که هر گاه سر و کله دامپزشک پیدا می‌شود هراسان می‌دو و مخفی می‌شود. دلیل فرار گربه این است که دامپزشک هرساله به محل زندگی او رفت، سبیل‌های او را مرتب، دندان‌هایش را تمیز کرده و او را مورد معاینه قرار داده است. اگر امکان ارتباط کلامی با گربه وجود داشت با آرامی به او می‌گفتیم که هدف دامپزشک از این کار صدمه زدن به او نیست، گربه به محض این که شیخ خود را دامپزشک پیدا می‌شد، یک ساعت درد و حشت را پیش‌بینی کرد. اگر گربه‌ها شبیه انسان‌ها باشند، ممکن بود حدس بزنیم، آن چه باعث بیشترین ترس‌آن‌ها می‌شود، این باشد که کنترل یا درک اندکی از رفتار دامپزشک دارند. اما گربه‌ها نمی‌توانند در درون خود به این نتیجه برسند که معاینه دندان‌هایشان یا تزریق واکسن توسط دامپزشک، فقط چند

مسیر به ویژه سرپیچ‌ها و انحراف‌ها بسیار مؤثرند. حضور این موجودات دارای اهمیت بسیار در جایه‌جایی افراد معلول و سایر کشورها است.

(۱) زمانی که شرایط بحران سپری شد، می‌باشد در انتقال توان یابان و سالم‌دان به محیط زندگی و کاشانه خود وقت مضاعفی صرف شود. این بازگشت دارای شرایط مشکل و نامعلومی (از لحاظ مکان و شرایط) هستند.

(۲) پناهگاه‌هایی که در خانه و یا در یک محل مشخص بنا می‌شوند خود مشکلات مضاعفی را بر دارند. بنابراین می‌باشد برنامه‌های ویژه‌ای برای نجات معلولان از این پناهگاه‌ها در نظر بگیریم، به عنوان مثال فردی که از لحاظ جسمی معلول است می‌باشد در زمانی که پناهگاه وی در یک پیشامد دچار آسیب‌دیدگی شده است، به نحو خاص و مطلوبی از خانه‌اش بیرون آورده شود.

منبع:

دفترچه راهنمای شرایط بحران (۱۹۹۸)
انستیتوی ملی غذا و کشاورزی دانشگاه فلوریدا

یکدیگر زندگی می‌کنند، مشکلات اصلی یک مدیر بحران نمایان می‌شود. این امر موجب می‌شود که مشکلات از پیش معلوم این افراد جهت تجهیز پناهگاه ویژه افراد معلول و سالم‌دان بسیار کمتر شود. به عنوان مثال خوراکی‌های در دسترس می‌باشد از نوعی باشند که با کمترین خطر مورد استفاده معلولان قرار بگیرند.

یک مشکل عمده که اخیراً شناخته شده و توجه به آن ممکن است در آینده برای مدیران بحران بسیار مفید باشد، این است که افراد نابینایی که از سگ‌های راهنمای استفاده می‌کنند اجازه یافته‌اند که همراه سگ و یا سایر حیوانات خود وارد پناهگاه شوند. زیرا این مطلب برای آنها مسجل شده است که می‌توان از سگ‌های به عنوان بخشی از نیروهای امداد و نجات در شرایط بحرانی استفاده کرد. در طول دهه گذشته و قبل از آن نیز افراد ناشنوا برای آگاهی از امور منزل (مانند به صدا در آمدن زنگ درب، گریه بچه) و سایر اتفاقاتی که در خانه می‌افتد از سگ‌ها استفاده می‌کردند. بسیاری از افراد معلول در سایر کشورها از کمک حیوانات از جمله سگ و گربه استفاده می‌نمایند. آنها در پیدا کردن

درک صحیحی از اهمیت و اولویت تقاضاها

وجود منابع و سیستم پشتیبانی دهنده کافی و نیز وجود سیستم حمل و نقل مطلوب جهت کمک به معلولانی که از لحاظ حرکتی دچار مشکلند

وجود ابزار ارتباطی مطلوب و کارا در مانورهایی که تضمین کننده سلامت افراد جامعه است به صورتی که کلیه افراد گروه نجات و نیز نیروهای داوطلب به وسیله این سیستم آموزش بیینند

یک برنامه و نقشه عملکردی با راحتی

می‌توان از سگ‌ها به عنوان بخشی از نیروهای امداد و نجات در شرایط بحرانی استفاده کرد.

مطلوب (که در برگیرنده کلیه نیازها در شرایط بحرانی باشد)
برپایی پناهگاه‌های موقت جهت اسکان افراد معلول و سالم‌دان
در سازمان‌های دولتی بسیاری از اختیارات قانونی قبلًا جهت امدادرسانی و نظم بخشی به حال افراد پناهگاه جو در اختیار افراد گروه نجات قرار داده نشده است. در زمانی که شرایط مساعد باشد در برخی از محلات سعی شده که تمام افراد سالم‌دان و معلول به پناهگاه‌های ویژه‌ای راهنمایی شوند. زندگی در سایه یک پناهگاه موقت (مانند یک چادر) شرایط نامطلوبی است. در حالی که افراد مسن و نیز کودکان با

که در معرض تغییرات عمدۀ زندگی قرار می‌گیریم اضطراب یا حتی حملات وحشت را تجربه می‌کنیم. تغییر و تحولات اغلب عامل شروع احساس فقدان و ترس‌های جانی شامل: فقدان هویت، حمایت و آرامش و معنا می‌باشند. صحبت در مورد چنین احساساتی با یک شنونده حمایت‌کننده (حامی)، اغلب باعث کاهش شدت این احساسات می‌شود.

اضطراب وقتی در حالت مقابله با احساسات دردناک هستیم، نمایان می‌شوند. اغلب ما در این مورد به طور ناخودآگاه عمل می‌کنیم. پس از آگاه شدن و کاربرروی وقایع و احساسات دردناکی که متحمل می‌شویم، نیروی ما برای پیروزی بر اضطراب و مشکلات دیگر افزایش می‌یابد.

اضطراب از روابط نامنوس و ناشناخته مانیز به وجود می‌آید. اگر ماخود را دوست داشته و احساس اثریخشی بر جهان و افراد دیگر داشته باشیم، برای مصنوبیت در مقابل اضطراب نامشخص به خود کمک خواهیم کرد. اگر شما با عزت نفس خود در کشمکش هستید، نباید نا امید شوید. روش پذیرش و دوست داشتن یک مسافرت است که دیگران قبل از شما بارها انجام داده‌اند، راهی که عده زیادی از قابل تحسین‌ترین مردان و زنان در تاریخ پیموده‌اند. اما این مسافرت با زمان و تلاش میسر می‌شود. بعضی اوقات خود زندگی ابزار مورد نیاز در طی این مسیر است، اما به یاد داشته باشید اغلب رابطه خوب با یک درمانگر یا شخص مراقب دیگر (مشاور) می‌تواند در یادگرفتن و اصلاح آسیب‌های واردۀ به ما کمک کننده باشد.

درمانگر یا پژوهشکن مطرح کنید.

در مورد خود درمانی چه می‌دانید؟ خود درمانی برای افرادی که در جستجوی راه‌های ناسالم برای مقابله با اضطراب هستند، نسبتاً شایع است. برای نمونه یک حالت آشفتگی در یک مهمانی می‌تواند منجر به خود درمانی شود. مصرف مواد، صرف هزینه‌های هنگفت، اختلال در خوردن، اغلب ناراحتی‌ها و آشفتگی‌های عمیق‌تر را پنهان می‌کند. فعالیت‌هایی متعادل که می‌توانند لذت‌بخش باشند و زمانی که فعالیت‌های اجباری مانع

رسانه‌ها تبلیغ آنها مجاز شده، بسیار گسترده شده است.

روش پذیرش و دوست داشتن
خود، شبیه یک مسافرت است
که دیگران قبل از شما بارها
انجام داده‌اند، راهی که عده
زیادی از قابل تحسین‌ترین
مردان و زنان در تاریخ
پیموده‌اند.

روش‌های آرمیدگی و راحتی هستند، مشکل‌ساز می‌شوند. اگر تصور می‌کنید که ممکن است شما هم خود درمانی کنید، مشورت در مورد این مسئله با مشاور از اهمیت خاصی برخوردار است. چگونه می‌توانیم ریشه‌های عمیق‌تر اضطراب خود را از بین ببریم؟ اضطراب می‌تواند از متابع هیجانی گوناگونی نشأت بگیرد. بعضی اوقات زمانی

در بررسی استفاده از دارو، توجه به معایب و مزایای آن از اهمیت زیادی برخوردار است. یک فایده مؤثر، تسکین سریع عالیم به وسیله دارو است، به ویژه زمانی که اضطراب فرد به حد فلجه‌کننده‌ای می‌رسد و به عبارتی اضطراب به سطحی می‌رسد که عملکرد تحصیلی یا زندگی روزانه فرد را دچار مشکل می‌کند. فایده دیگر اینکه بعضی از افراد دارو را بر روان درمانی یا ورزش‌های ذهنی - بدنه ترجیح می‌دهند. در مقابل این فواید معایب مانند عوارض جانی، از میان بردن معلول به جای پرداختن به علت و این‌که شخصی به جای تکیه به خود، پناه به داروهای مخدر ببرد نیز وجود دارد.

روان درمانی و دارو در تقابل و تعارض با یکدیگر نیستند. مراجuhan زیادی هم از دارو و هم از روان درمانی استفاده می‌کنند. اگر شما سؤالاتی در مورد داروهای ضد اضطراب دارید، می‌توانید آنها را با روان

**روان درمانی و دارو تقابل و
تعارض با یکدیگر ندارند.
مراجعان زیادی هم از دارو و
هم از روان درمانی استفاده
می کنند**

**آیا برای کاهش اضطراب می دارو
صرف کنم؟**

عوامل زیادی در تصمیم‌گیری هوشمندانه در مورد اینکه آیا برای اضطراب دارو مصرف کنیم یا نه دخیل هستند. برخی از روان درمانگران عقیده دارند که تلقی اکثریت جامعه روان‌شناسی به این سمت پیش می‌رفته که مسائل روان‌شناختی را در وهله‌ی اول به عنوان مسائل زیست‌شناسی بنگرند، و به این لحاظ دارو را به عنوان یک عادت برای هر نوع شکایت روان‌شناختی تجویز می‌کنند. این مشکل در سال‌های اخیر به لحاظ این‌که در

گرفته‌اند؟ مانند: «من یک احمق هستم...» همه فکر می‌کنند من فردی بی‌ارزشی هستم؟» اگر ما در مورد واگویه‌های درونی حق انتخاب داریم، چرا واگویه‌ای، که من بودن را در ما می‌سازد انتخاب نکرده و واگویه‌هایی را انتخاب کنیم که آن را از بین می‌برد؟

راهبرد شناختی دیگر در زمانی که اضطراب شروع می‌شود، عبارت است از یادآوری کننده‌های ساده به خودمان مانند: ● من مطمئن هستم که همه چیز ختم به خیر خواهد شد

● من یقین دارم هر آنچه را که امکان دارد اتفاق بیفتد، کنترل می‌کنم

● هنگامی که واقعیت جنبه‌های متفاوتی دارد، من می‌توانم انتظار اتم را پایین بیاورم (رویدادهای بی‌مقدمه، زندگی را جذاب‌تر می‌کند).

● آینده‌آن قدر جالب و ارضاء‌کننده است که می‌توانم آن را بسازم.

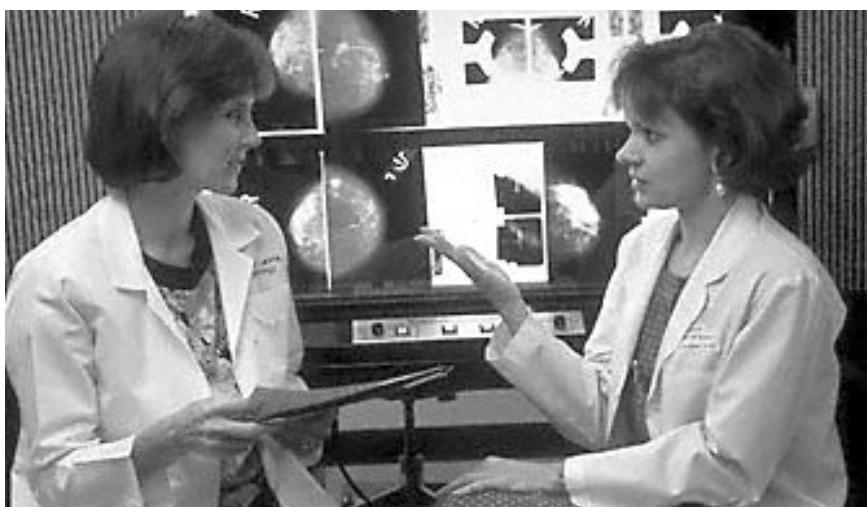
● همه کس را نمی‌توانم راضی کنم. هر کس مسئول شادی خود است همان‌طور که من مسئول شادی خود هستم.

احتمالاً کمی احساس افسردگی دارند. «برای این‌که اوقات خوشی داشته باشم لازم نیست همه مرا دوست داشته باشند...» بعضی اوقات من حوصله مهمانی را ندارم...». «من آشنایی با شخص دیگر را دوست دارم و اگر این آشنایی حاصل شود راضی خواهم بود».

تأییدهای درونی گاه می‌تواند راهبرد شناختی مؤثر دیگری باشد. منظور این است که نوارهای منفی را با واگویه‌های مثبت‌تری جایگزین کنیم. تأییدها می‌توانند

**اگر چه ما نمی‌توانیم همیشه
واقعی بیرونی را تغییر بدھیم،
اما می‌توانیم نحوه نگرش خود
به آنها را عوض کنیم.**

مارا به وسیله ایجاد اعتماد و عزت نفس در مقابل اضطراب مصون سازد. اگر چه بهترین تأییدهای آنها بی‌هستند که ماخوذ آنها را می‌سازیم؛ ولی این واگویه‌ها می‌توانند نمونه‌هایی از این تأییدهای باشند: «من فردی دلسوز و ارزشمند هستم». «من می‌توانم دوست داشتن را به دیگران تسری دهم و دوست داشتن را به خود جذب کنم»؛ «من شاگرد مکتب زندگی هستم و همان‌قدر که از موفقیت‌هایم می‌آموزم به همان اندازه نیز از اشتباها تم عبرت می‌گیرم»، اگر این موضوعات تکراری یا غیر واقعی به نظر آیند، آیا بدین معنی است که در واقع کمتر از بیان در واقعیت مورد استفاده قرار

تصویب رسید، و براساس قانون تشکیل سازمان بهزیستی کشور و بند ۵ از ماده ۲۶ قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مصوب ۸۰/۱۱/۲۷ مجلس شورای اسلامی، صدور پروانه فعالیت برای ایجاد کلینیک مددکاری اجتماعی بر عهده سازمان بهزیستی کشور است و فعالیت این کلینیک‌ها ضمن این که موجبات اشتغال تعدادی از نیروهای آماده به کار و صاحبان تخصص‌های مختلف را در درون خود فراهم می‌سازد، بی‌تردید نقش بسیار مؤثری در فرآگیری مهارت‌های اجتماعی و توانمندسازی افراد را برای کارآیی بیشتر عضویت مؤثر در خانواده و جامعه خواهد داشت. همچنان‌که می‌تواند با ایفای مسئولیت تخصصی خود موجبات تسهیل در ادامه خدمات اجتماعی و دستیابی نیازمندان را به خدمات مورد نیاز فراهم سازد که همه موارد گفته و ناگفته از وظایف کلینیک‌های مددکاری اجتماعی هر یک گامی در راه ارتقاء سلامت جامعه و بهزیستی مردم و به واقع مکمل همه اقدامات برای توسعه کشور هستند.

منابع:

- »بررسی عوامل موثر در چگونگی خشنودی از کار«؛ پایان‌نامه دوره کارشناسی ارشد: محترم رمضانلو- سعیده راعی- تمیه نصرالهی- دانشکده خدمات اجتماعی «مبانی مددکاری اجتماعی تالیف دکتر محمد زاهدی»- دانشگاه علامه طباطبائی
- »اصول و مبانی مددکاری اجتماعی«؛ تالیف دکتر مری دابلیو مافت- دکترخوزه. بی‌اشفورد؛ ترجمه خدیجه السادات غنی‌آبادی «ایین‌نامه ضوابط تأسیس، انحلال و اداره مراکز کلینیک مددکاری اجتماعی»؛ سازمان بهزیستی کشور

در روند بهبود خدمات و توانمندسازی افراد و گروه‌ها برای مشارکت مؤثر در سازندگی‌های فردی و اجتماعی دارند.

البته با سابقه نه چندان دوری که پیدایش مددکاری اجتماعی سازمان یافته و علمی در کشور مادر (از سال ۱۳۳۷) و با توجه به شرایط اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و ... شاید کمی زود باشد که انتظار داشته باشیم چنین حرفه‌ای مورد شناخت، کاربرد و فرآگیری شایسته قرار گرفته باشد. بسیاری زمینه‌ها هنوز فاقد بهره‌مندی از آن است و صرفاً در

کوشش مددکاران اجتماعی در این جهت است که افراد را برای قبول مسئولیت بیشتر در زندگی خود و جامعه آماده سازند

صرفًا اشاره می‌شود به توان بالقوه آن که مبتنی بر اصول و ارزش‌ها و دانش‌های خاصی است و ویژگی آن فرآگیری و توانایی علمی مکمل شدن با سایر تخصص‌های است. در گستره همه نیازهای بشری چنین است که تلاش صاحبان این حرفه منحصر به فرد (مددکاران اجتماعی) در جهت هماهنگی بین نیازها، توانایی‌های انسان و نیازهای جامعه و فرصت‌هایی که باید ایجاد شود، متجلی می‌گردد و برای تعالی انسان چتر هدایت و حمایت از او در مقابله با مشکلات، محرومیت‌ها، معلولیت‌ها، آسیب‌ها، بیکاری و ... را می‌گشاید.

**کلینیک‌های مددکاری اجتماعی
گامی در راه ارتقاء سلامت
جامعه و بهزیستی مردم و به
واقع مکمل همه اقدامات برای
توسعه کشور هستند.**

بخش‌هایی از مؤسسات خدمات اجتماعی دولتی حضور و فعالیت مددکاران را شاهد هستیم. آنهم نه در حد بهره‌گیری کامل از وجود حرفه‌ای آنان که البته جای بحث فراوان دارد. ضمن این‌که باید اذعان نمود چنین وضعیتی تا حدی ناشی از نارسایی‌ها و محدودیت‌ها در سایر زمینه‌ها است و نه فقط بی‌توجهی به ضرورت عرضه داشت خدمات مددکاران؛ کما اینکه در جهت همسویی با سیاست‌های برنامه سوم توسعه کشور و فرآگیر نمودن خدمات اجتماعی در سطح جامعه، تأسیس کلینیک‌های مددکاری اجتماعی به

حرفه‌ای که این گونه مرتبط با مسائل انسانی و اجتماعی است و اصل اساسی آن بر مبنای ایمان به قدرت و قابلیت بشر برای ایجاد شرایط بهتر زندگی قرار گرفته و کوشش مددکاران اجتماعی در این جهت است که افراد را برای قبول مسئولیت بیشتر در زندگی خود و جامعه آماده سازند، مسلمان در فرایند توسعه به ویژه در موضوع اشتغال جایگاه ویژه دارد و شایسته است از دو جنبه مورد توجه و بررسی واقع گردد: اول اشتغال خود مددکاران، دوم از لحاظ تأثیری که کار آنان

اشغال - خدمات

و

مددکاری اجتماعی

محترم رمضانلو (کارشناس ارشد مددکاری اجتماعی)
نسرین صانعی (کارشناس مددکاری مجتمع رعد)

پذیرفته شده این تعریف است که بیان می‌کند: «خدمات اجتماعی فعالیتی است حرفه‌ای که به افراد، گروه‌ها و جوامع به منظور بالا بردن ظرفیت آنها در انجام تکالیف و وظایف اجتماعی اشان در چارچوب اصول و قوانین عرضه می‌شود». همچنین یکی از متفکران مددکاری اجتماعی، که خدمات اجتماعی را وسیله‌ای برای تحقق ارتباط سازنده بین فرد و جامعه می‌داند، معتقد است در یک جامعه در حال تحول فردی که در آرزوی عضویت مؤثر در جامعه است، با کمک متخصصان خدمات اجتماعی به چنین آرزویی دست می‌یابد و بارفع موانعی که در مقابل قابلیت‌های او وجود دارد، مسیر ترقی و توسعه خود را طی می‌کند و در مجموعه این خدمات علمی حرفه‌ای و در محوریت آن مددکاری اجتماعی مشخصاً افزایش کارکردهای اجتماعی افراد را هدف اساسی قرار می‌دهد.

چون در این مقاله مجال پرداختن به ابعاد و ماهیت مددکاری اجتماعی نیست،

است، نیروی انسانی صرف نیست. کیفیت این نیرو، چگونگی ایجاد آن، نوع حرک یا انگیزه‌هایی که این نیرو را به کار می‌اندازد، درجه تجلی و سرانجام قلمرو و حدود اعمال آن از زمرة عواملی هستند که

**مددکاری اجتماعی مشخصاً
افزایش کارکردهای اجتماعی
افراد را هدف اساسی قرار
می‌دهد.**

کار یکی از عوامل اساسی جامعه انسانی و زندگی اجتماعی و درنتیجه حیات انسانی است. در اقتصاد برای سه رکن مهم تأمین اقتصاد، معيشت و حیات، چه فردی و چه اجتماعی اهمیت خاصی قائلند. این سه رکن عبارتند از: کار، سرمایه و طبیعت، که از بین ارکان منکور، نیروی کار عامل اساسی توسعه و پیشرفت اقتصادی و اجتماعی هر کشور را فراهم می‌سازد و این عامل اصلی رشد و توسعه به خاطر نقش ارزنده خود، بخش بسیار مهمی از ثروت یک ملت، یک منطقه یا یک سازمان با هر حجم و اندازه‌ای به شمار می‌آید که بدون توجه به آن حرکت به سوی آینده‌ای که محتوا آن توسعه و پیشرفت باشد، ممکن نیست.

البته با اندکی توجه به تاریخ ملل، تأثیر کار و چگونگی به کار انداختن نیروی انسانی را در موقعیت و رشد ملت‌ها درک می‌کنیم و این واقعیت روشن می‌شود که آنچه فارق بین جوامع متفرق یا توسعه یافته و اجتماعات عقب‌افتاده یا توسعه نیافته

است کمتر ثمر بخش باشد.

۱۵۲. کشورهای عضو باید اطمینان دهنده اطلاعات جاری در اختیار معلومان و خانواده هایشان و متخصصان قرار می گیرد که با برنامه و خدمات معلومان و ساخت وسایل و تجهیزات توان بخشی معلومان در ارتباط هستند.

۱۵۳. مقامات مسئول آموزش همگانی باید اطمینان دهنده اطلاعات منظم در مورد واقعیت های معلومیت و پیامدهای آن، همچنین نحوه پیشگیری از معلومیت، توان بخشی معلومان و برابری فرصت ها به اطلاع افراد معلوم می رسد.

۱۵۴. در زمینه اطلاعات عمومی باید به معلومان و سازمان های آنها امکان دستیابی برابر، استفاده و منابع کافی داده شود، به گونه ای که بتوانند نظر خود را از رسانه های گروهی آزادانه بیان کنند و نقطه نظرها و تجرب خود را به اطلاع عموم برسانند.

از دیگر رویکردها و الزامات جهانی در این زمینه همچنین می توان به اعلامیه جهانی حقوق بشر اشاره کرد که طی آن آمده است: «بدون اعمال هیچ گونه تبعیض میان معلومان و مردم عادی در باب ازدواج، حق حاکمیت، دسترسی یکسان به خدمات عمومی، تأمین اجتماعی و تحقق حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی افراد تاکید می شود». همچنین در اعلامیه پیشرفت و توسعه اجتماعی سازمان ملل متحد می خوانیم که: «ضرورت حراست از حقوق جسمی و ذهنی افراد معلوم به رسمیت شناخته می شود و باید رفاه و توان بخشی آن تعهد شود. از سوی دیگر مرکز اسکان بشر سازمان ملل متحد نیز در آئین نامه های خود توجه خاصی به موانع جسمانی و

مربوط را به کلیه بخش های مناسب جمعیت برساند. علاوه بر رسانه های منظم و سایر مجاری معمولی ارتباطی موجود، باید به این نکات نیز توجه نمود:

مقامات دولتی مسئولیت دارند اطلاعات خود را طوری مناسب سازند که به همه، حتی به معلومان، نیز برسد.

الف- تهیه موارد و اطلاعات ویژه برای اطلاع رسانی به معلومان و خانواده هایشان درباره حقوق، منابع و خدمات موجود برای آنان، همچنین از گام هایی که به منظور تصحیح نارسایی ها و ناروایی های نظام برداشت شده است. چنین مواردی باید به شکلی فراهم شود که بتواند مورد استفاده افراد نابینا و ناشنوا و سایر کسانی قرار گیرند که دچار محدودیت ارتباطی هستند.

ب- تهیه و آماده سازی مواد اطلاعاتی ویژه برای گروه هایی از جمعیت کشوری که از طریق مجازی ارتباطی معمولی نمی توانند به راحتی به اطلاعات دسترسی داشته باشند. ممکن است عواملی چون زبان، فرهنگ، سطح سواد، بعد جغرافیایی و عوامل دیگر، این گروه ها را جدا کند.

پ- تهیه و آماده سازی مواد و مطالب تصویری، نمایش های سمعی و بصری، کتابچه راهنمایی برای کارکنان خدمات جمعی شاغل خدمت در مناطق دور افتاده و سایر مواردی که روش های ارتباطی عادی ممکن

بندهای ۱۴۸ تا ۱۵۴ برنامه یاد شده نیز خواستار اقدامات جهانی ویژه در خصوص ارائه اطلاعات و آموزش عمومی است، به این معنا که کشورهای عضو این برنامه، اطلاعات جامعی را در زمینه حقوق، مشارکت و نیازهای برآورده نشده معلومان تدوین نمایند که همه افراد از جمله عامه مردم را در برمی گیرد.

در بندهای یاد شده آمده است:

۱۴۸. کشورهای عضو باید در زمینه حقوق، مشارکت و نیازهای تأمین نشده معلومان، برنامه اطلاعات عمومی جامعی را تدوین نمایند که به تمام افراد، از جمله به عامه مردم تسری یابد. تغییر نگرش، در این باره، اهمیت ویژه ای دارد.

۱۴۹. خطوط اصلی چنین برنامه ای باید با مشورت سازمان های ویژه معلومان تدوین شوند تا رسانه های گروهی را به ایجاد تصویری حساس و دقیق از معلومیت و معلومان وارائی مناسب آن و گزارش کردن آنها از طریق رادیو، تلویزیون، فیلم، عکاسی و چاپ، تشویق نمایند. در چنین مواردی رکن اساسی آن است که بتوانند مشکلاتشان را برای همگان طرح و راه حل ها را نیز پیشنهاد کنند. گنجاندن اطلاعات درباره واقعیت های مشکل معلومیت، باید در برنامه آموزشی دوره روزنامه نگاری تقویت شود.

۱۵۰. مقامات دولتی مسئولیت دارند اطلاعات خود را طوری مناسب سازند که به همه، حتی به معلومان، نیز برسد. این مورد تنها درباره اطلاعاتی که در بالا ذکر شده کار نمی رود، بلکه اطلاعاتی را که درباره حقوق و تعهدات مدنی نیز هست، شامل می شود.

۱۵۱. برنامه اطلاع رسانی همگانی باید چنان طراحی شود که حداقل اطلاعات

گذری کوتاه بر قوانين و مقررات ویژه معلولان

براساس بند ۷۸ برنامه اقدام جهانی، دولت‌ها مسئولیت نهایی اجرایی برنامه را بر عهده دارند، در بند ۸۸ این برنامه تصریح شده است که برنامه‌های اقدام جهانی برآورده شوند. چنین برنامه‌هایی باید جزء جدایی ناپذیر سیاست‌های عمومی یا طرح‌های جامعه برای توسعه اجتماعی، اقتصادی باشند.

همچنین در بند ۱۱۴ برنامه یاد شده آمده است که: «باید به افراد معلول اطمینان داده شود که دسترسی آنان به تمام ساختمان‌های عمومی و تسهیلات جدید، مجموعه‌های مسکونی همکاری و شبکه‌های حمل و نقل میسر است و نیز معیارهای باید اختیار شود که در صورت لزوم، امكان دستیابی معلولان به ساختمان‌ها و تسهیلات عمومی موجود، مجموعه‌های مسکونی و حمل و نقل فراهم شود».

توان‌بخشی و نیز تحقق هدف‌های «مشارکت کامل» افراد معلول در زندگی اجتماعی، توسعه کشور و نیز برابری حقوق آنها در قوانین جاری کشورها تکیه فراوانی دارد و خواستار ایجاد فرصت‌های مساوی، برای تمام افراد جامعه و سهمی یکسان از توسعه اقتصادی، اجتماعی در بهبود شرایط زندگی آنان است.

باید به افراد معلول اطمینان داده شود که دسترسی آنان به تمام ساختمان‌های عمومی و مجموعه‌های مسکونی همکاری و شبکه‌های حمل و نقل میسر است

با اعلام سال ۱۹۸۱ به عنوان سال بین‌المللی معلولان، دهه ۱۹۸۳ تا ۱۹۹۳ متوسط سازمان ملل متحد دهه معلولان نامیده شد، در همین راستا الزامات و اقداماتی نویدبخش به وسیله کشورهای در حال توسعه با همکاری سازمان ملل متحد و سازمان‌های غیردولتی بین‌المللی در زمینه جلوگیری از معلولیت، توان‌بخشی و برابری فرصت‌های تحقق یافته است.

الزامات جهانی

این برنامه‌ها مشمول مصوبات مندرج در قطعنامه شماره ۳۷۵۲ در تاریخ سوم دسامبر ۱۹۸۲ در اجلاس عمومی سازمان ملل متحد است و توصیه‌های مندرج در آن، همه بر ضرورت وضع کردن معیارهای مؤثر پیشگیری از معلولیت تأکید دارند، اما در عین حال بر موضوعاتی چون

شهری برای افراد ناتوان و کم‌توان پرداخته شد، کلیه قطعنامه‌ها، بیانیه‌ها، قوانین، آیین‌نامه و دستورالعمل‌ها بر این اصل دلالت دارند که استفاده از فرصت‌های برابر در جامعه حق همگان است و افراد جامعه می‌بایست سهمی یکسان از توسعه اقتصادی و اجتماعی داشته باشند و یقیناً ایجاد بستر لازم برای انجام این مهم بر عهده دولت‌های است؛ بدین معنا که دولت‌ها

تبصره در جلسه مورخ ۷۹/۱۱/۲۶ هیات وزیران به تصویب رسید.

در ماده ۱۱ این آیین‌نامه چنین آمده: «صدا و سیمای جمهوری اسلامی موظف است نسبت به تولید و پخش برنامه‌های تبلیغی برای ارتقای آگاهی عمومی در زمینه مناسبسازی اماکن عمومی برای افراد معلول اقدام نماید».

* * *

افراد جامعه می‌بایست سهمی یکسان از توسعه اقتصادی و اجتماعی داشته باشند و یقیناً ایجاد بستر لازم برای انجام این مهم بر عهده دولت‌های است

* * *

می‌بایست با آگاه کردن مردم کشور خود، مشارکت همگان را در فرایند توسعه اجتماعی، اقتصادی، سیاسی و فرهنگی فراهم آورند و فواید و مزایای این اقدام را به

بررسی نتایج برخی تحقیقات در جهت مناسبسازی محیط شهری برای معلولان در بخش قبلی به الزامات جهانی و ملی در خصوص ضرورت مناسبسازی محیط

فرصت‌های مساوی برای حضور آنان در جامعه، در نظر بگیرد ...»

۲. قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور (۱۳۸۳-۷۹) که در اردیبهشت ماه سال ۱۳۷۹ به کلیه سازمانهای ذیربسط جهت اجرا ابلاغ گردید، برنامه توسعه ۵ ساله‌ای است که کلیه برنامه و بودجه بخش‌های مختلف اجرایی کشور بر اساس آن تنظیم، تصویب و به اجرا می‌رسد.

در بند «ج» ماده ۱۹۳ از فصل ۲۵ برنامه که مربوط به بهداشت و درمان است، چنین آمده: «... به منظور ارتقاء سطوح کیفی و کمی خدمات توانبخشی و دسترسی آحاد مردم به این خدمات با هدف تساوی فرصت‌ها و مشارکت معلولان در جامعه، مناسبسازی اماکن عمومی (خصوصی و دولتی) ادر طول برنامه سوم صورت می‌گیرد ...» در خاتمه این بند قید شده که آیین‌نامه اجرایی مربوط به این بند با همکاری وزارت مسکن و شهرسازی و سازمان بهزیستی و سازمان برنامه و بودجه تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

۳. آیین‌نامه اجرایی بند «ج» ماده ۱۹۳ قانون برنامه سوم توسعه در ۱۳ ماده و ۲

مقاله خود یادآور شده است که یکی از تمهیدات مهم ملی، مصوبه شورای عالی شهرسازی است و به برخی از این مصوبات اشاره کرده است.

۱. شورای عالی شهرسازی و معماری ایران مصوبه تاریخ ۸۷/۱۰/۶ را با عنوان «مجموعه ضوابط و مقررات شهرسازی و معماری برای افراد معلول جسمی - حرکتی» به کلیه مراجع مسئول تهیه، بررسی، تصویب و اجرای طرح‌های توسعه شهری، شهرکسازی و مجتمع‌های ساختمانی و مسکونی جهت اجرا بлаг‌نمود. در بند ۸ این مصوبه در ارتباط با ضرورت آموزش همگانی همچنین تأکید شده است: «... پیشنهاد می‌گردد وزارت فرهنگ و آموزش عالی، وزارت آموزش و پرورش و سایر سازمان‌ها و مؤسسه‌تی که با امر آموزش نیروی انسانی در سطوح مختلف ارتباط دارند، در رشتة‌های مرتبط با طراحی کالبدی تدبیر لازم را جهت گنجاندن واحد درسی مستقلی برای تدریس اصول و ضوابط طراحی برای افراد معلول جسمی - حرکتی اتخاذ کرده و در رشتة‌های غیرمرتبط با طراحی کالبدی حقوق شهری و معماری معلولان، ضرورت مناسبسازی محیط برای دسترسی آنان را فراهم کنند و همچنین برطرف کردن نیازهای جسمی این افراد در رابطه با موضوع تخصص مورد نظر را حداقل در شرح یکی از دروس موجود بیفزایند. و نیز در بند ۹ قطعنامه یاد شده آمده است: «پیشنهاد می‌گردد سازمان صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران در برنامه‌های خود، آگاه‌سازی عمومی در زمینه مناسبسازی محیط برای افراد معلول جسمی - حرکتی را در جهت حمایت از ایجاد

شیوه‌های طراحی برای معلولان» که در ژانویه سال ۱۹۹۲ در حراره زیمبابوه برگزار گردید، در خصوص ضرورت آموزش در بندهایی از آن چنین آورده شده است: «۱. ضوابط و مقرراتی که آمیخته با مکانیسم اجرایی مؤثر باشد، می‌بایست وضع و اجرا گردد تا حق دسترسی را برای معلولان تأمین سازد. مقررات بایستی شامل آموزش، ایجاد انگیزه و حتی جریمه برای نقض مقررات در موارد مهم باشد تا قدرت اجرایی آن را افزایش دهد.

۲- جوامع بین‌المللی، دولت‌ها و سازمان‌ها بایستی از طریق وسایل ارتباط جمعی و دیگر وسایل ممکن‌آگاهی را ترویج نمایند، خصوصاً در آرشیتکت‌ها، طراحان، سازندگان، مالکین اراضی و بقیه حرفة‌های مرتبط و همچنین مردم عادی را به نحوی که تمیز داده و قبول نمایند که قابلیت دسترسی، از حقوق مدنی اولیه هر شخصی است که بایستی در قانون اساسی هر کشوری حتماً در نظر گرفته شود و ...».

الزمات ملی

در سال ۸۳ که کارگاه تخصصی طراحی فضاهای عمومی قابل دسترس برای کم توانان جسمی از سوی مرکز تحقیقات ساختمانی و مسکن در ۱۷ و ۱۸ آذرماه برگزار شد، خانم دکتر سیمین حناچی، کارشناس ارشد شهرسازی دفتر فنی وزارت کشور مقاله‌ای تحت عنوان « نقش آگاهی عمومی و آموزش تخصصی در مناسب سازی محیط شهری» به این کارگاه ارائه کرد که در بخش‌هایی از آن نیز به پاره‌ای از تمهیدات و الزامات ملی و تصمیمات اتخاذ شده جهت روان‌سازی مناسبات اجتماعی برای معلولان پرداخته است. او در اواسط

دسترسی به محیط خارجی معلولان دارد.

دیگر الزامات جهانی برای معلولان

برنامه «تندرسی برای همه تا سال ۲۰۰۰» از جمله برنامه‌های سازمان ملل متحد بوده است که از سوی سازمان جهانی بهداشت تدوین شده و ضمن آن کشورهای عضو سازمان جهانی بهداشت را ملزم می‌سازد تا خود را در پیشگیری امراض و اختلالاتی که به معلولیت منجر می‌شود، متعهد سازند.

صدا و سیمای جمهوری اسلامی موظف است نسبت به تولید و پخش برنامه‌های تبلیغی برای ارتقای آگاهی عمومی در زمینه مناسبسازی اماكن عمومي برای افراد معلول اقدام نماید

سازمان بین‌المللی هوایپمایی کشوری موسوم به ICA نیز توصیه‌هایی را درباره تسهیلات جابجایی و تأمین سلامت معلولان با کشورهای طرف قرارداد خود به تصویب رسانیده است و نیز کمیته اجرایی اتحادیه جهانی پست، توصیه‌ای را پذیرفته است که به موجب آن تمام قوانین و مقررات پستی کشورها را به ایجاد تسهیلات لازم جهت دسترسی افراد معلول به خدمات آسان پست فراخوانده است.

همچنین در قطعنامه سمینار CIB ۸۴ با عنوان «مقررات و ضوابط دسترسی و

هپاتیت چیست؟

ترجمه و تألیف: نرگس رحمتی (کارشناس ارشد پرستاری)
ویرایش علمی: مهدی شبیانی (دانشجوی پزشکی)

عفونی گفته می‌شد.

نشانه‌های هپاتیت A:

این بیماری در اکثر موارد بدون علامت و یا علائم آن سیار خفیف است ولذا شخص متوجه آلوده شدن به این ویروس نمی‌شود. دوره نهفتگی هپاتیت نوع «A» به طور متوسط چهار هفته است (اگر شخصی با ویروس تماس داشته باشد، حداقل چهار هفته طول می‌کشد) تا علایم بیماری درونی ظاهر شود) و از اواخر این دوره دفع ویروس از مدفوع شروع می‌شود و تا یک هفته بعد از ایجاد زردی، ادامه دارد. مبتلایان به این بیماری معمولاً پس از چند هفته بهبودی می‌یابند. خستگی، ضعف و ناتوانی ناشی از بیماری ممکن است تا مدت‌ها پس از بهبودی باقی بماند. در تعداد کمی از بیماران آزمایشات کبدی تا چند ماه پس از بهبود علائم بیماری غیرطبیعی است، ولی به هر حال آسیب کبدی برای مدت طولانی باقی نمی‌ماند. در تعداد کمی از افراد بیماری به شدت پیشرفت

ویروس‌ها شایع‌ترین عامل ایجاد کننده بیماری هپاتیت هستند.

به تجهیزات پیشرفته‌ای از جمله میکروسکوپ الکترونی است. ویروس‌ها در خارج بدن زنده نمی‌مانند و در بدن انسان به طور وسیع و در مدت چند ساعت تکثیر می‌یابند. تاکنون حداقل شش نوع ویروس مسئول بروزان نوع مختلف هپاتیت شناسایی شده‌اند. ویروس هپاتیت A, B, C, D, E و G، که هر کدام به گروه جداگانه‌ای تعلق دارند و به لحاظ عارضه‌ای که ایجاد می‌کنند، ارتباطی با یکدیگر ندارند.

هپاتیت ویروسی A: در گذشته به این نوع هپاتیت، هپاتیت

هپاتیت به معنای التهاب و تورم کبدی است و مهمترین عوامل ایجاد کننده این بیماری ویروس‌ها هستند. چنانچه این بیماری و علائم آن کمتر از شش ماه طول بکشد به آن هپاتیت حاد و اگر طول مدت آن از شش ماه بیشتر باشد به آن هپاتیت مزمن گفته می‌شود.

امروزه هپاتیت یکی از مشکلات بهداشتی - درمانی جهان است و با توجه به سطح بهداشت، سنت‌ها، عادات اجتماعی و میزان رعایت مسائل اخلاقی در شیوه علّ و نحوی انتقال انواع هپاتیت تفاوت قابل ملاحظه‌ای مشاهده می‌شود.

عوامل ایجاد کننده هپاتیت

عوامل مختلفی ممکن است موجب التهاب کبد شوند. در این میان ویروس‌ها شایع‌ترین عامل ایجاد کننده بیماری هپاتیت هستند. ویروس‌ها موجودات بسیار ریزی هستند که با چشم دیده نمی‌شوند و برای دیدن آنها نیاز

مجریان امور و در نتیجه نادیده گرفتن نیازهای ایشان می‌شود، از عمدترین عوامل عدم اجرای ضوابط هستند.

نقطه نظرات مسئولان، متخصصان و دست اندکاران که به برخی از آنها اشاره شد حکایت از این امر دارد که آگاهی عمومی و داشت تخصصی طراحان و سازندگان و مسئولان می‌تواند نقش مهمی در اجرای قوانین و مقررات به صورت عام و به ویژه در ارتباط با مناسبسازی محیط برای معلومان به شکل خاص داشته باشد. از این رو در تجدید نظر مصوبه ۶۸/۳/۸ کمیته بازنگری ضوابط و مقررات شهرسازی و معماری برای معلومان جسمی، یک کمیته فرعی با عنوان آموزش تشکیل شد و اهداف و وظایف خود را در تدوین آینین نامه جدید چنین تعریف کرد:

۱. اتخاذ تدبیر و تمهیداتی برای آگاه کردن اقشار مختلف جامعه در مورد حقوق معماری و شهرسازی معلومان.

۲. پیش‌بینی و پیشنهاد برنامه‌های آموزشی و پیگیری اجرای آن بر اساس قوانین و مقررات مرکز تحقیقات ساختمان و مسکن با استفاده از توانایی سایر سازمان‌های ذیربیط.

۳. بررسی و پیشنهاد روش‌هایی جهت آگاه نمودن معلومان به قوانین و حقوق خود در رابطه با مسائل معماري و شهرسازی ۴. جمع‌بندی تجربیات اعضاء کمیته در جهت اشاعه نتایج تحقیقات و تبلیغ آن برای ایجاد حساسیت و استفاده دست اندکاران طراحی و اجرای ساختمان و محیط مسکونی و شهری.

به نقل از روزنامه اطلاعات
چهارشنبه ۲۹ تیر ۱۳۸۴

روشن شدن افکار عمومی در رعایت ضوابط برای مناسبسازی محیط شهری برای معلومان.

۴. عدم اطلاع اکثر مهندسین اعم از حقیقی و حقوقی از آینین نامه‌ها و مصوبات جاری

تصویر پاره‌ای از معلومان

این است که هر گونه سرمایه‌گذاری در جهت مناسبسازی محیط برای تعدادی محدود از معلومان مقرر به صرفه نیست.

۵. عدم ایجاد زمینه مساعد به منظور تعیین جایگاه فرهنگی مفاد آینین نامه به لحاظ ایجاد آگاهی لازم دایر بر ضرورت و حساسیت آن به عنوان یک اصل.

۶. عدم آگاهی طراحان از مفاد مصوبه (زیرا اکثریت طراحان در جریان این ضوابط نیستند و اصولاً در باب اجرای آینین نامه توجیه نشده‌اند).

۷. عدم اطلاع دقیق از تعداد معلومان و نوع معلومیت‌ها، پنیزرنگ معلومان به عنوان عناصر سازنده و دارای توان کاری که قادر به شرکت در امور جامعه باشند، تصویر پاره‌ای از معلومان از اینکه هر گونه سرمایه‌گذاری در جهت مناسبسازی محیط برای تعدادی محدود از معلومان مقرر به صرفه نیست.
 ۸. عدم آشنازی دست اندکاران شهرسازی و همچنین عدم هماهنگی سازمان‌های ذیربیط که موجب عدم شناخت محدودیت‌ها و نیاز برای معلومان به وسیله

افراد جامعه گوشزد کنند زیرا مشارکت دادن تمام اقشار جامعه در تأمین منابع مادی و مالی، موجب گسترش خدمات اجتماعی و بهبود امکانات اقتصادی می‌شود و این امر به ویژه برای افراد معلوم از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است.

ارزیابی عملکرد قوانین و مقررات موضوع معلومان در کشور ما حاکی از آن است که بخش اطلاع‌رسانی و آموزش عمومی با چالش‌های اساسی رو به رو بوده و نتایج بسیاری از تحقیقات در این زمینه شاهدی بر این مدعاست، از جمله انجام تحقیق ارزشمندی تحت عنوان «تحلیل موردي عملکرد ضوابط و مقررات شهرسازی و معماری برای معلومان» که به وسیله دفتر فنی وزارت کشور در سال ۱۳۷۳

باسه هدف:

۱) بررسی میزان موفقیت مصوبه ۶۸/۳/۸ معلومان

۲) شناخت علل «عدم توفیق» از طریق مراجعه مستقیم به عوامل طراحی و ساخت

۳) جمع‌بندی و پیشنهاد انجام پذیرفت و اشارات فراوانی به عملکرد ضعیف بخش آموزش اعم از عمومی و یا تخصصی در این عرصه دارد که جمع‌بندی برخی از نظرات معلومان و مدیران استان‌ها به شرح زیر است:

۱. عدم تشخیص مشکلات معلومان جسمی - حرکتی از سوی معلومان دستگاه‌های اجرایی در کشور.

۲. عدم برگزاری جلسات توجیهی مستمر درخصوص رعایت مفاد مصوبه معلومان از طرف وزارتین کشور و مسکن و شهرسازی در استان‌ها.

۳. عدم انجام تبلیغات گسترده برای

شیمیایی بسیار مقاوم است. این ویروس در حرارت ۲۰ درجه تا ۱۵ سال و در حرارت اتفاق تا ۶ ماه و در یک لیوان خشک تا ۴ هفته زنده می‌ماند ولی پس از جوشاندن در ۱۰۰ درجه به مدت ۵ دقیقه از بین می‌رود. این ویروس با مواد ضد عفونی کننده نظیر: گلوتارآلدئید، کلروفرم و فرمالین از بین می‌رود.

ویروس هپاتیت B در محیط خارج از بدن انسان، در برابر حرارت، رطوبت و عوامل شیمیایی بسیار مقاوم است.

هپاتیت C:

یک دیگر از انواع هپاتیت‌های شناخته شده، بیماری هپاتیت C است. عامل ایجاد این بیماری ویروس هپاتیت C است. این بیماری به طور عمده از طریق خون منتقل می‌شود. از آنجایی که این ویروس به راحتی به وسیله سیستم ایمنی بدن می‌ذیان از بین نمی‌رود، لذا ابتلا به ویروس هپاتیت C، موجب بروز عفونت ماندگار در بدن می‌شود. نسبت به هپاتیت B درصد بیشتری از بیماران به فرم مزمن بیماری می‌روند.

نشانه‌های هپاتیت (C):

اکثر بیماران مبتلا به هپاتیت ویروسی عالمی ندارند و بیماری آنها با انجام آزمایش روتین مشخص می‌شود در تعداد کمی به نبال تماس با ویروس، علامت هپاتیت حاد مانند: بی‌اشتهايی، خستگی مفرط، استفراغ،

- انتقال از طریق مادرآلوده به نوزاد
- انتقال از راه جنسی
- انتقال از طریق نیش برخی حشرات (نادر)

- انتقال در بین اعضای خانواده (نادر)
- اعتیاد تزریقی در بین معتادان به مواد مخدر تزریقی
- اقداماتی نظیر خالکوبی، حمامت و تاتوکردن

- ارتباط با بیماران و یاخون آنها در کارکنان و شاغلان مراکز درمانی
- انجام اقدامات دندانپزشکی در مراکزی که از وسایل غیر بهداشتی با ضد عفونی غیر صحیح استفاده می‌شود.

پیشگیری از هپاتیت B:

- رعایت اصول بهداشتی و اخلاقی
- تزریق واکسن هپاتیت B (بهترین راه مقابله با ابتلاء به بیماری)

- تزریق ایمونوگلوبولین ضد هپاتیت B در تماس مشکوک با فرد آلوده

- اجتناب از تماس‌های آلوده

تشخیص هپاتیت B:

انجام آزمایش خون و اندازه‌گیری آنتی‌ژن سطحی این ویروس (HBsAg) است.

در هنگام فعالیت ویروس در بدن توجه به حال عمومی فرد، وضعیت کبد و سونوگرافی از کبد مهم‌ترین راه تشخیص است.

هپاتیت B سالانه ۲/۵ میلیون انسان را در

سراسر دنیا می‌کشد و در ۱۰٪ از موارد باعث از کارافتادگی کبد (سیرروز کبدی Cirrhosis) و یا حتی سرطان کبدی می‌شود. تنها مخزن ویروس هپاتیت B انسان است و انتقال آن از افراد آلوده به سالم است.

ویروس هپاتیت B در محیط خارج از بدن انسان، در برابر حرارت، رطوبت و عوامل

در آن مشاهده می‌شود، سفیدی چشم‌هاست. این نوع هپاتیت به طور معمول خود به خود بهبود می‌یابد و پس از شش ماه خون مبتلا از ویروس پاک می‌شود. فقط در پنج تا ده درصد بیماران بالغ ممکن است آلوگی مزمن شود.

هپاتیت مزمن: در این حالت، نشانه‌ها بسیار غیر اختصاصی است. شایع ترین نشانه هپاتیت مزمن، ضعف و خستگی طولانی است. گاهی ممکن است زردی خفیف با خارش وجود داشته باشد. با پیشرفت بیماری ممکن است نارسایی کبد بروز کند. این افراد باید تحت نظر پزشک قرار گیرند و در صورت نیاز دارو درمانی شوند.

آلوگی بدون علامت (ناقلان هپاتیت B):

در این حالت فرد بدون هیچ‌گونه نشانه بالینی و یا آزمایشگاهی بیماری کبدی ویروس را در خون خود دارد و می‌تواند آن را به سایرین انتقال دهد. این افراد به درمان دارویی نیاز ندارند ولی خطر ابتلاء به حالت مزمن هپاتیت در آنان زیاد است و باید هر شش ماه یکباره به وسیله پزشک بررسی شوند.

در این افراد (ناقلان هپاتیت B) بدنیال علامت هپاتیت از جمله بی‌اشتهايی، ضعف، بی‌حالی، پررنگی ادرار و زردی، نظام ایمنی بدن نمی‌تواند آنتی‌ژن هپاتیت B را منفی نماید و بعد از شش ماه با وجود بهبود ظاهری، فرد آلوگی باقی می‌ماند. عامل این بیماری در خون و همه ترشحات بدن مانند (بنzac، عرق، ترشحات جنسی و...) افراد ناقل وجود دارد و تماس با خون و ترشحات بدن این افراد می‌تواند فرد سالم را نیز مبتلا کند.

راه‌های انتقال هپاتیت B:

- انتقال از راه خون و فرآورده‌های خونی

واکسیناسیون ضد هپاتیت (A) در برنامه کشوری وجود ندارد، ولی تلقیح این واکسن به مبتلایان به انواع دیگر هپاتیت (B و C) مفید است.

درمان هپاتیت A:

هپاتیت A نیاز به درمان خاصی ندارد و خود به خود هم خوب می شود. بهترین درمان جهت بیماری هپاتیت (A) استراحت، تعذیه مناسب و مصرف مایعات کافی است.

عقابت هپاتیت A:

این بیماری در اکثر موارد بدون علامت بوده و در سایر موارد نیز بیمار طی چند روز تا چند هفته خود به خود و به طور کامل بهبود می یابد و هیچ عارضه خاصی بر جای نمی ماند. هپاتیت (A) موجب تخریب کبد و ایجاد بیماری شدید کبدی (سیروز) نمی شود.

هپاتیت ویروسی B:

کبد عضوی است که در بسیاری از فعالیت‌های حیاتی بدن، مانند مقابله با عفونت‌ها، متوقف کردن خونریزی، پاک کردن خون از سموم و داروها و ذخیره انرژی در بدن نقش دارد.

هپاتیت B عارضه‌ای است که کبد را متورم کرده و فعالیت‌های آن را مختل می‌سازد. این بیماری به علت‌های مختلف ایجاد می‌شود. یکی از این علتها آلوودگی به ویروس هپاتیت B است.

نشانه‌های هپاتیت B:

آلوودگی به ویروس هپاتیت B به دو حالت متفاوت ممکن است دیده شود: هپاتیت حاد: در این حالت بیمار پس از یک دوره مقدماتی با نشانه‌هایی مانند: تب، سرماخوردگی، تهوع، استفراغ و درد شکم دچار زردی می‌شود. اولین عضوی که زردی

دهانی است یعنی ویروس دفع شده از طریق مدفوع فرد بیمار از طریق غذا، آب و ... از راه دهان وارد بدن فرد سالم می‌شود.

این ویروس از طریق ادرار و مدفع افراد مبتلاحتی قبل از بروزیرقان دفع می‌شود. در مهد کودکها و مدارسی که بچه‌های آن هنوز اصول استفاده از توالت را یاد نگرفته‌اند، ابتلاء و انتقال این بیماری زیاد است. در کشورهای در حال توسعه و از جمله کشور ما ۹۰ درصد افراد تا سن بلوغ به ویروس هپاتیت A آلوده هستند و پادتن ضد ویروس در بدن آنها وجود دارد.

پیشگیری از هپاتیت A:

این بیماری از طریق ورود ویروس با خوردن مواد آلوده منتقل می‌شود. لذا اساس پیشگیری از بیماری، رعایت اصول بهداشتی است. این اصول عبارتند از:

- اجتناب از مصرف آب و غذاهای آلوده (جوشاندن آب به مدت یک دقیقه ویروس هپاتیت را غیرفعال می‌کند)

- شستشو و ضد عفونی کردن میوه‌ها و سبزیجات

- رعایت دقیق بهداشت فردی و شستن دست‌ها بعد از اجابت مزاج و قبل از خوردن غذا)

- انجام واکسیناسیون در صورت مسافرت به مناطق آلوده (این مورد مربوط به کشورهای توسعه یافته است و در کشورهای جهان سوم مثل کشور مصدق نمی‌کند)

- رعایت اصول بهداشتی در مراکزی که مسئولیت نگهداری از کودکان را بر عهده دارند و همچنین مکان‌های عمومی نظیر مدارس، رستوران‌ها و ....

- با توجه به ابتلاء اکثر افراد کشور ما در دوران کودکی، هم اکنون انجام

می‌نماید، دروغ نهفتگی بیماری دو تا شش هفته است و پس از این مدت علائم بیماری بروز می‌نماید. علائم عبارتند از: بی‌اشتهاای، سردرد، تب، تهوع، استفراغ، اسهال و درد شکم، سوزش سر دل و نفخ شکم، زرد شدن پوست و ملتحمه (سفیدی) چشم‌ها، تیرگی رنگ ادرار و رنگ پریدگی مدفع. گاهی بیماری شدید نبوده و زردی بروز نمی‌کند، گاهی سردرد در بیماران آن قدر شدید است که با بیماری منتشریت اشتباه می‌شود.

کبد عضوی است که در بسیاری از فعالیت‌های حیاتی بدن، مانند مقابله با عفونت‌ها، متوقف کردن خونریزی، پاک کردن خون از سموم و داروها و ذخیره انرژی در بدن نقش دارد.

راه‌های انتقال هپاتیت A:

- خوردن آب یا مواد غذایی آلوده (شیر، ماهی، گوشت خام، سالاد، میوه آلوده و بستنی)

- فقر بهداشتی و عدم دفع صحیح فاضلاب

- دست‌ها و ظروف آشپزخانه از منابع عفونت این ویروس هستند، و مهم‌ترین راه انتقال، عدم رعایت نکات بهداشتی است. امکان ابتلاء به این ویروس از طریق تزریق خون یا فرآورده‌های خون بسیار نادر است
- راه اصلی انتقال از طریق مدفعی -

مقدمه‌ای بر توانبخشی حرفه‌ای معلولان

معلولان از طرد تا توانبخشی

افراد را می‌توان به پنج مرحله تاریخی تقسیم کرد:

- ۱- حذف و طرد معلولان از جامعه
- ۲- نگهداری در نوانخانه‌ها و دور کردن آنان از معرض دید
- ۳- نگهداری معلولان در شباهنگی‌ها بر اساس نوع معلولیت «خدمات مؤسسه‌ای»
- ۴- تشویق و حمایت معلولان در جهت زندگی در کنار خانواده و جامعه «خدمات تلفیقی»
- ۵- خود شکوفایی - حمایت از آنان در جهت دستیابی به نهایت توانایی‌های خود

حذف و طرد معلولان جامعه همان‌طور که بیان شد نگرش افراد جامعه نسبت به معلولان در تعیین نحوه برخورد با آنان مؤثر بوده، بنابراین

ضمن معرفی توانبخشی حرفه‌ای، نگاه کلی نسبت به این موضوع داشته باشد.

معلولان در گذر زمان
در طی قرون گذشته برخی افکار تعصّب‌آمیز، خرافات و نگرش افراد غیر معلول، به میزان قابل ملاحظه‌ای تعیین کننده کیفیت زندگی و سرنوشت افراد معلول بوده است، و اکنون نسبت به این

توانبخشی همانند سایر پدیده‌هادر چند دهه گذشته دچار دگرگونی و تحول گشته، سیر تحول خدمات آن از نظر تاریخی وابسته به نگاه کلی جامعه به معلولان بوده است. وجود معلول در جامعه به عنوان یک واقعیت انکارناپذیر، جوامع بشری را بر آن داشته که نسبت به تعیین جایگاه این افراد در ساخت اجتماعی چاره‌اندیشی نمایند.

برای درک جایگاه معلولان، بررسی سیر تاریخی برخورد جوامع با پدیده معلولیت به ما کم خواهد کرد، تا به خدمات توانبخشی با نگاه جامع و واقع‌بینانه‌تر بنگریم. استفاده از تجربیات سایر کشورها مارا از طی کردن راه‌های به بن بست رسیده راه‌های به بن بست رسیده می‌رهاند و در راه رسیدن به هدف که همان ارائه خدمات کارآمد به معلولان است، یاری می‌رساند. این مقاله در پی آن است که

استفاده از تجربیات سایر کشورها ما را از طی کردن راه‌های به بن بست رسیده می‌رهاند

شده است. پیش از آن در یک بسته‌بندی کلی تحت عنوان هپاتیت غیر A غیر B طبقه بندی می‌شود. اپیدمیولوژی و مشخصات بالینی این بیماری مشابه هپاتیت A است ولی این عفونت مزمن نمی‌شود.

راههای تشخیص هپاتیت E:

بر اساس نشانه‌های بالینی و اطلاعات اپیدمیولوژیک و عدم وجود سایر انواع هپاتیت‌های ویروسی به خصوص هپاتیت ویروسی A با استفاده از آزمایش‌های سری انجام گیرد.

راههای انتقال هپاتیت E:

از طریق ارتباط بین دهان و مدفعه منتقل می‌شود. آبهای آشامیدنی آلوهه به مدفعه بیشترین وسیله گزارش شده برای انتقال این ویروس بوده‌اند.

راههای پیشگیری هپاتیت E:

- تاکید بر روی دفع بهداشتی مدفعه و شستشوی دقیق دست‌ها بعد از دفع مدفعه و قبل از غذاخوردن
- کنترل بیماران، تماس‌ها و محیط

هپاتیت G

عامل این بیماری جدیداً کشف شده و بررسی‌ها در مورد راههای انتقال، نحوه تشخیص و روش‌های پیشگیری توسط دانشمندان در حال انجام است.

منابع

۱- استفاده از سایت‌های اینترنتی:

<http://digestive.Niddk.Nih.Gov/ddiseases/pubs/hepaez/htm>
<http://www.Hepnet.Com/hepc/hevqa.Htm>
<http://psychologgtoday.Webmd.Com>

۲- کتاب‌های هپاتیت A, B, C و راهنمای جامع بیماری‌های کبد و هپاتیت ایران از دکتر سید مؤید علیان، فوق تخصص گوارش و کبد
 ۳- کتاب دستور کار کنترل بیماری‌های واگیر داردانسان سرویراستار: دکتر جمیز چن، ترجمه: دکتر حسین صباغیان

موجب آلوگی دیگران نگردد.

هپاتیت ویروسی (D) دلتا:

شروع بیماری معمولاً ناگهانی و نشانه‌های آن مشابه هپاتیت B بوده و ممکن است شدیدتر باشد. ابتلاء به این ویروس B همواره توأم با آلوگی به ویروس هپاتیت B است. هپاتیت دلتا ممکن است خود به خود بهبود یابد و یا پیشرفت کرده و مزمن شود. ویروس هپاتیت D (دلتا) تنها ویروسی است که گونه‌های حیوانی را آلوهه می‌کند. سه ژنوتیپ از این ویروس شناخته شده است.

ژنوتیپ I: شایع‌ترین و گستردترین آن است، ژنوتیپ II دوم را زاپن‌وتایوان جدا شده است و ژنوتیپ III که هپاتیت حد و شدید، توأم با اسفنجی شدن سلول‌های کبدی را ایجاد می‌کند.

راههای تشخیص هپاتیت (D) دلتا:

تشخیص بیماری با جدا کردن پادتن ویروس دلتا با رادیوایمنتواسی یا ایمنوالکترومیکروسکوپی صورت می‌گیرد.

روش انتقال هپاتیت دلتا (D):

مشابه روش انتقال هپاتیت B است..

راههای پیشگیری از هپاتیت D:

الف- واکسیناسیون هپاتیت B می‌تواند از ابتلاء ویروس هپاتیت دلتانیز پیشگیری کند.

ب- کنترل بیماران، تماس‌ها و محیط، اقدامات در همه گیری‌ها، اقدامات به هنگام بروز حوادث، اقدامات بین‌المللی مشابه اقداماتی است که در مورد هپاتیت B انجام می‌شود.

هپاتیت ویروسی E:

عامل این فرم از هپاتیت جدیداً کشف

درد شکم، تیره شدن ادرار و کم رنگ شدن مدفعه و زردی پوست عارض می‌شوند، علائم بیماری معمولاً روزها و هفته‌ها طول می‌کشد.

در موارد پیشرفت‌هه بیماری هپاتیت و جایگزینی سلول‌های سالم با سلول‌های مرده و تشکیل فیبروز در کبد و اختلال در خون‌رسانی به کبد، امکان آب‌آوردن شکم و ورم پاها، برجسته شدن عروق شکم و خونریزی گوارشی شدید از مری (سیروز کبدی) وجود دارد.

راه تشخیص هپاتیت C:

انجام آزمایش آنتی‌بادی ضد ویروس

راههای انتقال هپاتیت C:

- انتقال از راه تزریق خون آلوهه
- انتقال در بین معتادان به مواد مخدور تزریقی (با استفاده از سرنگ آلوهه مشترک)
- انتقال از طریق خالکوبی و تاتوکردن

انتقال از راه تماس جنسی

- انتقال در بین اعضای خانواده در اثر استفاده از وسایل شخصی مشترک (نادر)

پیشگیری از هپاتیت C:

متأسفانه تا به حال واکسن مؤثری جهت جلوگیری از ابتلاء به این بیماری شناخته نشده است، ولی توجه به راههای انتقال و جلوگیری از انتشار بیماری مهم است.

از وسایلی نظیر ناخن‌گیر- ریش تراش و مسوک و ... به طور مشترک استفاده نگردد.

محلهای آلوهه به خون به طور کامل ضد عفونی شوند.

زخم‌های پوستی در افراد مبتلا باید با چسب زخم پوشیده شوند.

سرنگ مورد استفاده جهت تزریق به شیوه مطمئن در سطل زباله قرار گیرد تا

تاریخچه توانبخشی در ایران توانبخشی در کشور ما ممکن است قانونی است که در سال ۱۳۴۷، مورد تصویب و تأیید مسئولان قانونگذاری وقت قرار گرفت و براساس آن دولت مکلف شد جهت تجدید فعالیت و حرفه آموزی و تقویت روحی کسانی که به علت نقص عضو یا از دست دادن بخشی از توانایی جسمی خود قادر به انجام کار نیستند، انجمنی به نام انجمن توانبخشی، وابسته به وزارت رفاه اجتماعی ایجاد نماید. پس از تشکیل وزارت رفاه اجتماعی سابق، انجمن توانبخشی از وزارت کار و امور اجتماعی جدا شد و زیر نظر وزارتاخانه مذکور ولی مستقل و بر مبنای اساسنامه تصویبی خود به فعالیت ادامه داد تا این که در سال ۱۳۵۵، با انحلال وزارت رفاه اجتماعی، انجمن توانبخشی زیر نظر وزارت بهداری و بهزیستی قرار گرفت و تا اوایل سال ۱۳۵۸، زیر نظر وزارتاخانه مذکور وظایف محوله را انجام می‌داد. در اوایل سال ۱۳۵۸، با تشکیل سازمان بهزیستی کشور، انجمن توانبخشی از وزارت بهداری جدا و با سازمان بهزیستی کشور ادغام گردید و اکنون به صورت حوزه معاونت توانبخشی در سازمان مذکور فعالیت می‌نماید. فعالیت توانبخشی حرفه‌ای در ایران هم‌زمان با مصوبات برنامه پنجم عمرانی کشور در سال ۱۳۴۷ در قالب انجمن توانبخشی آغاز شد. برخی از وظایف این انجمن برای آشنایی خوانندگان ارائه می‌گردد:

– فراهم آوردن امکانات لازم جهت درمان، تجدید فعالیت و آموزش حرف و

عفوونی و کشف میکروب‌های مختلف و توجه به موضوع واکسن‌ها و مصنوبیت‌های حاصله در اثر

اگر انتظار ایفای نقش فعال در جامعه و خانواده از معلول داشته باشیم، ناگزیر از فراهم ساختن امکانات، وسایل و فرصت‌هایی برای وی خواهیم بود.

و اکنش‌های گوناگون، بسیاری از بیماری‌ها مثل آبله، وبا، طاعون، و امثال آنها درمان یا ریشه کن گردید. این دوره را دوره پیشگیری (Preventive Medicine) نامیدند.

تا چند قرن جهان همین دو دوره را می‌شناخت؛ پس از جنگ جهانی اول و فراگیری فلج اطفال در آمریکا، به علت مواجه شدن ممالک دنیا به خصوص اروپا و آمریکا با تعداد زیادی معلول، دانشمندان و متخصصان فکری را طرح کردند تا معلولان را به زندگی امیدوار آنها به نفع جامعه و خود او استفاده نمایند.

پیش رو این علم در آمریکا، پژوهشکی به نام «ادوارد راسک» بوده، که اولین مرکز توانبخشی را در بیمارستان بلویو (Bell View) نیویورک تاسیس کرد. بدین ترتیب دوره جدیدی در پژوهشکی به نام توانبخشی آغاز گردید.

جهت دستیابی به نهایت توانایی‌های خود

خود شکوفایی به این معناست که هر فرد معلول بتواند نیازهای خود را برآورده نماید، و با دستیابی به یک نقش مثبت در زندگی اجتماعی، به صورتی مستقل، محترمانه و با کرامت زندگی کند. در واقع این هدف می‌تواند آرمان توانبخشی باشد.

در گذشته فرض بر این بود که با اراضی نیازهای مادی و فیزیولوژیک از طریق خدمات توانبخشی سنتی مهیا می‌شد، افراد معلول به نهایت خواسته‌های خود دست خواهند یافت. در حالی که این تصور بسیار سطحی است و انسان دارای نیازهای دیگر است که باید ارضا شوند از جمله برخورداری از احترام و شأن اجتماعی، عزت نفس و ... خود شکوفایی، در بالاترین مرتبه سلسله نیازهای آدمی قرار دارد. اگر در پی دستیابی معلول به عزت نفس باشیم و انتظار ایفای نقش فعال در جامعه و خانواده از او داشته باشیم، ناگزیر از فراهم ساختن امکانات، وسایل و فرصت‌هایی برای وی خواهیم بود.

تاریخچه توانبخشی در جهان
از بدبو خلقت بشر، بیماری همواره همراه او بوده است، این همراهی تلاش‌های درمانی زیادی را نیز به دنبال داشته که به مناسبت آنها دوره‌ای از تاریخ Medicine (Curative Medicine) نامیده‌اند.

پس از کشف میکروب‌ها، باکتری‌ها و ... توجه به علل اکثر بیماری‌های

هزینه‌های هنگفت روش‌های بازتوانی در مؤسسات
– فقدان کارآیی لازم سایر راه حل‌های ارائه شده توان بخشی عکس العمل میلیون‌ها نفر علیه نگرش‌های حمایتی و سلطه‌جویانه گسترش مشارکت معلولان و خانواده‌های آنها در امور مربوط به افراد معلول

پس از جنگ جهانی دوم، میلیون‌ها سرباز مجرح و معلول به خانه‌های خود بازگشتند و به زندگی عادی اجتماعی و خانوادگی ملحق شدند. تعدادی بیمارستان و مرکز شبانه‌روزی برای ارائه خدمات توان بخشی و کمک به معلولان دایر شد؛ اما چون تفکر نگهداری تمامی معلولان در مؤسسات، عملی به نظر نمی‌رسید؛ رویکرد تلفیقی و بازگشت به زندگی اجتماعی، به عنوان راه حل اصولی مطرح گردید. از طرفی دهه ۱۹۵۰ آغاز تحولی بزرگ در علم روانپژوهشی است؛ ساخت داروهای جدید در زمینه درمان بیماران روانی، زمینه ترجیحی بسیاری از بیماران و مراقبت از آنان را در جامعه فراهم کرد.

عواملی همچون آموزش افراد معلول برای بازتوانی، نهضت عادی سازی خدمات معلولان و ... به موسسه‌زدائی کمک نمودند. در این دوره نقش توان بخشی از رویکرد کلینیکی و درمانی صرف، به آموزش خانواده و معلول معطوف گردید.

خودشکوفایی، حمایت از آنان در

وضعیت رقت بار آنان مورد پذیرش جامعه نبود، بنابراین با توسعه و رشد علوم اجتماعی، انسانی و پزشکی، نگهداری گروهی آنها مطروح، و جای خود را به نگهداری بر اساس نوع معلولیت (ناشنوایان، نایبینایان، معلولان جسمی و حرکتی و غیره) سپرد. با سپری شدن زمان شرایط زندگی برای معلولان مناسب‌تر شد و آنان با خارج شدن از مراکز نگهداری، فرصت ارتباط و زندگی کردن در کنار افراد عادی را پیدا کردند. اگر چه رویکرد خدمات مؤسسه‌ای در کشورهای پیشرفته تبدیل به خدمات تلفیقی شده است ولی

خودشکوفایی به این معناست که هر فرد معلول با دستیابی به یک نقش مثبت در زندگی اجتماعی، به صورتی مستقل، محترمانه و با کرامت زندگی کند.

رویکرد کشورهای در حال توسعه همان خدمات مؤسسه‌ای می‌باشد.

تشویق و حمایت معلولان برای زندگی در کنار خانواده و جامعه «خدمات تلفیقی»

رونده تکاملی خدمات به سمت تلفیقی، ثمره تغییرات تدریجی پاره‌ای عوامل از جمله موارد زیر است:

– نوآوری در خدمات پزشکی – کمبود امکانات و منابع مالی و

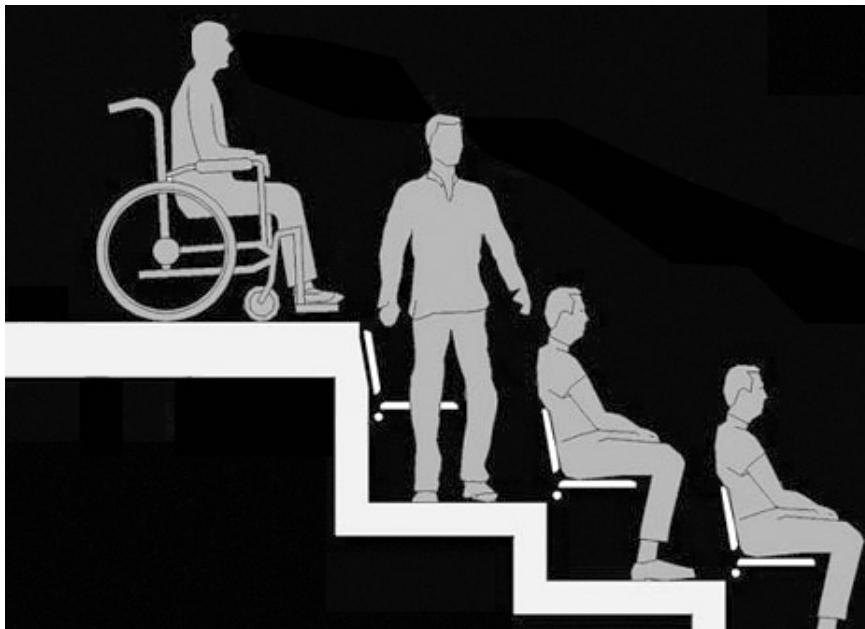
عواملی همچون عقاید خرافی، نژادپرستی و ترس از مواجه شدن با مشکل معلولیت بعضی از افراد یا جوامع را بر آن داشت که به جای حمایت از معلولان به حذف و طرد آنان مباردت نمایند.

نگهداری در نوانخانه‌ها و دور کردن آنان از معرض دید

اولین نوانخانه در اوایل قرن شانزدهم در اروپا ایجاد شد. هدف از ایجاد آن، کمک به اقشار آسیب‌پذیر از جمله معلولان بود که در شرایط بد اقتصادی می‌زیستند. در آن دوران مؤسسات خیریه توانایی حمایت از این گروه را نداشتند بنابراین نوانخانه‌ها با سرمایه دولت ایجاد شد تا اینکه جایگزین مراکز خیریه گردد. اگر چه نوانخانه‌ها گامی در جهت بهبود وضع معلولان بود، ولی از آنجاکه ارتباط آنان را با جامعه قطع می‌کرد مورد قبول جوامع رو به پیشرفت قرار نگرفت. گسترش دموکراسی، تأمین اجتماعی، رویکرد علمی و انسانی در ارتباط با مسائل فقر، ساختار نوانخانه‌ها را در کشورهای اروپایی و آمریکا در اواسط قرن نوزدهم دستخوش تغییر و تحول کرد و تا آنجا پیش رفت که به برچیدن آن انجامید.

نگهداری معلولان در شبانه‌روزی‌ها بر اساس معلولیت «خدمات مؤسسه‌ای»

همان‌طور که بیان شد اداره وضعیت معلولان به شکل نوانخانه‌ها به علت

عامل حمایت‌کننده‌ای برای معلول تلقی شود. کاریاب، هنگام آموزش فنی و حرفة‌ای معلول را تحت نظارت دارد و نقاط قوت و ضعف او را می‌شناسد و سپس اطمینان می‌یابد که او در همان رشتۀ‌ای که آموزش دیده کار می‌کند و امور دیگری که احتمال دارد تاثیر منفی بر معلولیت داشته باشد، به او محول نمی‌شود. کارفرما و کارگر معلول اگر در مواجهه با مشکلاتی که ویژه مراحل اولیه شروع کار است، به توافق نرسند، باید تشویق شوند که قبل از هر گونه تصمیمی، کاریاب را در جریان امر قرار دهند و با همکاری او برای رفع مشکلات اقدام نمایند. احتمال دارد شخص معلول در ارتباط با سایر کارگران دچار اشکال شود، یکی از وظایف کاریاب تصحیح این ارتباطات است.

سید امیر خندان
روزنامه همشهری - چهارشنبه ۲۶/۵/۸۴

بعضی از معلولان برای احراز شغل دچار مشکل می‌شوند. با این وجود موفقیت کاریاب به چند اصل عمدۀ بستگی دارد، وضعیت بازار کار، مناسب بودن کیفیت و کمیت آموزش فرد معلول، خصوصیات فردی و عملی کاریاب از جهت توان ایجاد رابطه، آگاهی از وضعیت بازار کار، آشنایی با معلولیت‌ها، میزان نفوذ کاریاب در جامعه، تأمین امنیت حقوق کارفرمایان، استفاده از تسهیلات قانونی در جهت آموزش و اشتغال معلولان، نوع و شدت معلولیت.

د) پیگیری
قرار گرفتن در محیط‌های جدید شغلی که مستلزم گسترش روابط اجتماعی، تعامل و ارتباط متقابل بین همکاران، آشنایی با نظم و مقررات اداری است تا مدتی برای افراد معلول دشوار است. حضور در محیط کار می‌تواند

- جمع‌آوری اطلاعات شخصی و خانوادگی فرد معلول
- جمع‌آوری اطلاعات مربوط به فرصت‌های شغلی و امکانات اقتصادی

ب) آموزش فنی حرفة‌ای
آموزش فنی حرفة‌ای، باید به گونه‌ای برای معلولان طراحی شود که به اشتغال فرد معلول منجر گردد. برای آموزش فنی حرفة‌ای، شیوه‌های مختلفی متبادل است یکی از آنان روش تلفیقی است. برای انجام آموزش به روش تلفیقی چند نکته باید در نظر گرفته شود:

- امکانات و فضاهای آموزشی متناسب با شرایط معلول طراحی و ساخته شوند

آموزش فنی حرفة‌ای، باید به گونه‌ای برای معلولان طراحی شود که به اشتغال فرد معلول منجر گردد.

- مربي آموزشی از مهارت‌های ارتباط با فرد معلول و از صبر و شکیبایی برخوردار باشد
- کارآموزان هم دوره معلول برای برخورد مناسب و همکاری لازم کاملاً توجیه شوند.

ج) کاریابی و اشتغال
با توجه به ارزشیابی در مرحله اول

توانبخشی، بازگردانیدن توانایی‌ها، حفظ شأن و منزلت فرد معلول و تعیین جایگاه قانونی اوست.

ارزشیابی و راهنمایی حرفه‌ای عبارت است از بررسی چگونگی استفاده از حداقل توانایی جسمی و ذهنی افراد معلول برای آموزش حرفه‌ای، به صورتی که علایق فرد معلول در نظر گرفته شود و در عین حال، بر سلامتی و معلولیت وی خلی وارد نشده و میزان بازدهی او نسبت به افراد غیر معلول در همان حرفه، کاهش نداشته باشد.

راهنمایی حرفه‌ای: انتخاب حرفه مناسب را با توجه به ویژگی‌های فرد معلول و فرصت‌های آموزشی موجود در جامعه برای معلولان مهیا می‌کند. برای انجام این کار اصولی باید در نظر گرفته شود که به برخی از آنان اشاره می‌شود:

– مصاحبه یا مشاوره حرفه‌ای تا

حصول نتیجه مطلوب

– بررسی سوابق شغلی فرد معلول

– بررسی سوابق علمی، آموزشی،

تجربی و آموزش‌های علمی قبل از

معلولیت

– انجام معاینات پزشکی به طور

دقیق

– انجام آزمون مناسب برای تعیین

ظرفیت و آمادگی فرد معلول

متشكل از اقدامات هدفمند در جهت قادرسازی شخص معلول، به منظور دستیابی به سطح نهایی توانایی و عملکرد جسمی، حسی، ذهنی، روانی، اجتماعی و حفظ این توانایی‌ها.

تعريف سازمان جهانی بهداشت در سال ۱۹۶۹: توانبخشی مجموعه‌ای از خدمات و اقدامات هماهنگ پزشکی، اجتماعی، آموزشی و حرفه‌ای در جهت آموزش و بازتوانی فرد معلول، به منظور ارتقاء سطح کارآیی او در بالاترین حد ممکن است.

تعريف سازمان جهانی معلولان در سال ۱۹۸۱: برابر سازی فرصت‌ها، فرآیندی است که طی آن سیستم‌های عمومی جامعه، از جمله محیط فیزیکی، مسکن، حمل و نقل، خدمات بهداشتی و اجتماعی فرصت‌های آموزش و اشتغال، امکانات فرهنگی و اجتماعی مانند امکانات ورزشی و تفریحات سالم، برای تمام افراد، قابل دستیابی و استفاده می‌شود.

تعريف توانبخشی حرفه‌ای: براساس تعريف سازمان بین‌المللی کار، توانبخشی حرفه‌ای فرآیندی از خدمات مستمر و هماهنگ توانبخشی است که در ابعاد ارزشیابی و راهنمایی حرفه‌ای آموزش حرفه‌ای، کاریابی و اشتغال در جهت قادر سازی فرد معلول برای دستیابی و ابقاء در شغل مناسب ارایه می‌شود.

مراحل توانبخشی حرفه‌ای

(الف) ارزشیابی و راهنمایی

مشاغل مناسب برای معلولان و هماهنگ ساختن کلیه فعالیت‌هایی که در جهت تأمین رفاه و اشتغال معلولان انجام می‌گیرد.

– هدایت معلولان و کمک به آنها در جهت ایجاد شرکت‌های تعاونی تولیدی و فراهم نمودن زمینه‌های لازم فعالیت این شرکت‌ها.

– تأسیس مراکز توانبخشی به منظور درمان، آموزش حرفه‌ای و آماده کردن معلولان برای بازگشت به فعالیت اجتماعی.

در ۲۲ ژوئن ۱۹۵۵ در کنفرانس بین‌المللی کار، توانبخشی حرفه‌ای به اتفاق آرا تصویب شد.

در تعريف توانبخشی حرفه‌ای، بخش‌های زیر وجود دارد:

– برای اشخاص ناتوان باید فرصتی برابر با افراد توانا در نظر گرفته شود تا شغلی مناسب با توانایی که دارند احراز نمایند.

– به اشخاص ناتوان باید فرصت داده شود به شغلی مناسب‌تر و کار فرمایی که افراد انتخاب می‌کنند دست یابند.

– باید به توانایی‌ها و ظرفیت شغلی اشخاص ناتوان تأکید و توجه شود و نه به ناتوانایی آنان.

تعاریف و مفاهیم

توانبخشی: مفهوم اصلی توانبخشی، بازگردانیدن توانایی‌ها، حفظ شأن و منزلت فرد معلول و تعیین جایگاه قانونی اوست. اما توانبخشی اصطلاحی عبارت است از فرآیندی

رعد و رئیس گروه همیاری بانوان به سمع حضار رسید.

در طول زمان برگزاری مراسم، خانم کاظمی یکی از توانیابان هنرمند که هم اکنون مربی نقاشی مجتمع رعد جنوب است در صحنه حضور داشت و نقاشی زیبایی را به طور زنده با موضوع رعد و توانیاب نقاشی می‌کرد. همچنین هنرمند دیگر توانیاب آقای خجسته چند نوبت در خلال برنامه‌ها قطعات موسیقی دلنشیزی را به وسیله ارگ هنرمندانه اجرا کرد و به مجلس لطافت بخشید.

ضمناً برای کارآموزان و کارآموختگان توانیابی که به دلیل کمی جا یا مشکل تردد موفق به حضور در سالن نشدند، در طبقات اول و همکف هم زمان برنامه‌های اجرا شده در سالن به وسیله تلویزیون مدار بسته پخش می‌شد و از آنان به صرف شیرینی و نوشیدنی پذیرایی شد.

در ساعت ۱۷/۳۰ از حضار به صرف شیرینی و آب میوه پذیرایی شد. پس از پذیرایی، گروه سرود توانیابان درباره روحی سن آمدند و ۲ سرود زیبای: «آوای رعد» و «الهه ناز» را اجرا کردند، این اجرای با احساس حضار را تحت تاثیر قرار داد به طوری که پس از پایان برنامه این گروه، جمعیت تا لحظاتی چند هم نوا این اسوه‌های امید و پشتکار را تشویق می‌کرد.

آخرین برنامه به گزارش فعالیت‌های یک ساله گروه همیاری بانوان رعد اختصاص داشت، که مانند همیشه در سال ۸۴ نیز سهم چشمگیری در تدارک و اجرای برنامه‌های جانبی مجتمع داشتند و در جهت تأمین منابع مالی برای استمرار فعالیت‌های آموزشی و توانبخشی این نهاد مردمی و غیردولتی، با همتی تحسین برانگیز تلاش کردند. این گزارش عملکرد، به وسیله سرکار خانم اکبری عضو هیات مدیره مجتمع

اجتماعی و سیاسی جوامع خود پایبند باشند. او یادآور می‌شود: «جوامعی که ادغام افراد دارای معلولیت را نادیده می‌انگارند. خود را از کمک‌های ارزشمند این افراد محروم می‌کنند.»

پس از قرائت پیام دبیر کل، گروهی از کارآموزان توانیاب روی سن آمدند و با رهبری مربی خود جناب آقای مهدی‌پور، سرود خاطره‌انگیز «ای مرز پر گهر» را ترنم کردند.

سپس نوبت به آقای مهندس محمودی رئیس هیئت مدیره مجتمع رعد رسید و ایشان در گزارشی اجمالی اهم فعالیت‌های مجتمع را در سال ۱۳۸۴

به سمع حضار رسانید. پس از پایان این گزارش سه نفر از کارآموزان توانیاب که تلاش بیشتری از سایرین در بهره‌گیری از امکانات آموزشی رعد به عمل آورده، گوشه‌ای از توانایی‌های بی‌پایان خود را به ثبوت رسانده بودند، به جایگاه دعوت شدند و جوایز خود را که از سوی کتابخانه مشارکتی رعد در نظر گرفته شده بود، دریافت کردند. در فاصله کوتاه حضور این عزیزان بر روی سن، مجری برنامه زندگی نامه مختصری از هر کدام و شمه‌ای از تلاش‌های قابل تحسین آنان را بیان داشت و از هشت توانیاب دیگر که سه تن از رعد جنوب بودند تقدیر به عمل آمده جوایزی به آنان تقدیم شد.

خانم دکتر رسولیان عضو هیأت مدیره مجتمع و استاد دانشگاه، مقاله کوتاهی با عنوان: «بررسی روز جهانی معلول از دیدگاه روان‌شناسی» ارائه کرد که مورد توجه حضار قرار گرفت.

مراسم بزرگداشت روز جهانی توانیاب (مکمل) در مجتمع آموزشی نیکوکاری

رعد

گزارش

مجتمع، آیاتی چند از قرآن کریم را تلاوت کرد و دل‌ها به نام و یاد خدا آرام گرفت. سپس آقای رشیدی مدیر روابط عمومی مجتمع که خود از مجریان نیک نفس صدای جمهوری اسلامی ایران است به عنوان مجری اعلام برنامه کرد.

ابتدا پیام دبیر کل سازمان ملل متحد آقای کوفی عنان به وسیله نماینده دفتر اطلاع‌رسانی سازمان ملل در ایران (خانم قائم مقامی) قرائت شد. در این پیام دبیر کل از جهانیان می‌خواهد تا به تعهد خویش در قبال مشارکت دادن کامل افراد معلول در کلیه زمینه‌های زندگی اقتصادی،

آمفی‌تئاتر مجتمع رعد امسال نیز همچون سال‌های گذشته پذیرای مهمانان مراسم دوازدهم آذرماه (سوم دسامبر) سال روز جهانی توانیابان بود.

علاوه بر عده زیادی از کارآموزان و کارآموختگان توانیاب که هم به عنوان مهمان و هم میزبان در مراسم حضور فعال داشتند، اعضای هیات امنا و مدیره مجتمع رعد و گروهی از نیکوکاران حامی رعد، هنرمندان و سایر اقوام نیز در این مراسم حضور داشتند.

در شروع کار آقای رحیمی یکی از توانیابان

فوق دیپلم بگیرد و خود را از حصار
نهایی و ناممیدی برهاند.

حوریه در یک مقاله موزون و
ادیبانه مشکلات روحی و اجتماعی
توان یابان را بیان کرد و گفت:

«.... وقتی در کنارت قرار می‌گیرم
تا فرد بودن و تنها بودن را فراموش کنم،
گریزت را می‌بینم؛ قادری تحمل تا بینی
من هم مثل توأم فقط ظاهری متفاوت
دارم. من هم دوست داشتن را دوست
دارم. نگاهت را تغییر بد، از ظواهر
عبور کن تا مرا بهتر بشناسی. راهی به
سوی توانایی در پیش می‌گیرم. تمام
نیروی درونی ام را به کار می‌بندم تا
توانایی‌هایم نمایان گردد؛ تا ببینی که
می‌توانم در در را از نگاه مادرم دور کنم و
برق شادی را جایگزین نمایم و در قلب
پدرم غرور را جایگزین غم کنم و...»
دکلمه حوریه بسیار تأثیرگذار بود
به طوریکه اشک شوق و حسرت از

کرمان در جریان این حادثه هولناک،
نیت حضار در کمک به فراهم آوردن
شرایط فراغیری و توانبخشی برای
توان یابان استان کرمان را تحسین کرد.

سپس با بیان داستان کوتاهی با
مضمون عشق به زادگاه و کمک به
آبادانی و رفاه موطن و حتی جان دادن
در راه این آرمان زیبا، از کلیه کرمانی‌ها
برای کمک به اعتلای زادگاه خویش به
ویژه کمک به گسترش خدمات مجتمع
آموزشی نیکوکاری رعد کرمان، یاری
طلبید.

بعد از سخنان مرادی کرمانی نوبت
به یکی از پرورش‌یافته‌گان در مهد
شکوفایی توان یابان (مجتمع رعد)،
یعنی توان یاب سختکوش و موفق
خانم حوریه علی‌نژاد، کارآموخته رعد
مرکزی تهران رسید. او نمونه یک
انسان با ایمان، با اراده و توانمند است
که با صبر و پشتکار توانست مدرک

حضور گرم شما در این مراسم را
نویدبخش پیشرفت و گسترش فعالیت
مجتمع نوپایی رعد کرمان می‌بینم.

با اعتقاد به اینکه کارهای نیک
اجتماعی جز با همکاری و همیاری
همگان امکان‌پذیر نیست و یک دست
بی‌صداست و با ایمان به نیت خیر و
طبع کریم کرمانی‌های بزرگوار که در
همه جای کشور پیشقدم امور
عام‌المنفعه بوده و طبق اظهار مسئلان
مجتمع عظیم و فعال توان یابان مشهد،
کرمانی‌های مقیم مشهد در تأسیس و
توسعه این مجتمع نقش مهم و بزرگی
داشته و دارند؛ مطمئن نهال کوچکی که
کاشته شده است با حمایت و آبیاری
همه نیکوکاران و نیکاندیشان کشور به
ویژه هم استانی‌های صمیمی تبدیل به
 مؤسسه و بنیادی نمونه و درختی عظیم
خواهد شد.

پس از آن گروه موسیقی
سننی "آموزشگاه گلپا" به سرپرستی
آقای روح‌ا... یوسفی به روی سن
آمدند و با اجرای چند آهنگ سننی
شورانگیز و خاطره‌انگیز به مراسم
طراوت و آرامش بخشیدند.

سپس نوبت به آقای هوشنگ مرادی
کرمانی نویسنده نامدار خطه کرمان
رسید که نام ایشان برای همه مردم
ایران قصه‌های دلنشیں مجید را تداعی
می‌کند و آوازه شهرتش مرزاها را در
نوردیده است.

مرادی کرمانی ضمن تقدیر و
سپاس‌گزاری از احساسات پاک ملت
ایران در جریان زلزله بم کرمان و
تقدیر از همدلی و همیاری آنان با مردم

زصدق آینه کردار صبح خیزان بود که نقش طلعت خورشید یافت شام شما

جشن آغاز فعالیت گروه بانوان مجتمع آموزشی نیکوکاری رعد کرمان

شکوفایی استعدادهایشان، امکان بازگشت به اجتماع و ادامه یک زندگی سعادتمندانه همراه با اشتغال مؤثر بیابند.

سپس دکتر کریمی نژاد مؤسس رعد کرمان به جایگاه دعوت شد و این چنین گفت:

من زاده سیرجان، به عنوان عضو کوچکی از مجتمع بزرگ رعد و به نمایندگی از مجتمع آموزشی نیکوکاری رعد کرمان وظیفه دارم به کلیه سروران عزیز، بانوان گرامی و آقایان عظام صمیمانه خیرمقدم عرض کنم.

حامیان مالی رعد، هنرمندان و جمعی از متخصصان مهمان این مراسم بودند.

این مراسم با تلاوت آیاتی چند از قرآن کریم آغاز شد. سپس یکی از بانوان نیکوکار ضمن عرض خیرمقدم از حضار خواست در هر کجای میهن عزیز و یا خارج از مرزهای آن هستند در راه کمک به فعالیت‌های آموزشی و توانبخشی رعد کرمان قدم بگذارند و رشته پیوندشان را با این مجتمع مستحکم نمایند، تا با یاری آنان برادران و خواهران توان یابشان قادر شوند با

گروه کثیری از بانوان نیکوکار کرمانی مقیم تهران و بانوان نیکوکار علاقه‌مند به حمایت از فعالیت‌های آموزشی و توانبخشی مجتمع نوپای رعد کرمان جمعه، هفتم بهمن ماه ۱۳۸۴، به مناسبت پاگرفتن گروه بانوان مجتمع آموزشی نیکوکاری رعد کرمان اقدام به برگزاری مراسم ویژه‌ای در محل آمفی‌تئاتر مجتمع رعد مرکزی کردند.

گروه بانوان رعد کرمان، بیش از سیصد نفر از اقوام مختلف اعم از کارآموزان و کارآموختگان توان یاب،

شکفت در اینجا توانایی است
که این خانه مهد شکوفایی است

تولد گروه (بی‌ها) در مجتمع آموزشی نیکوکاری رعد

برای یک بار) تجربه حضور در یک میدان موسیقایی اثر بخش را داشته‌ایم، اما تکرار این تجربه دلچسب را عموماً به دیگران واگذار می‌کنیم و خود ما کمتر فعالانه در آن شرکت می‌کنیم. اغلب مایپس از دیدن و شنیدن یک کنسرت به این فکر فرومی‌رویم که چه خوب می‌شد اگر ماهم می‌توانستیم بنوازیم! چرا؟ چون در این حالت فعالانه‌تر و آگاهانه‌تر از میدان موسیقی بهره می‌گیریم و در شرایطی خودانگیخته موسیقی را به خدمت درونمان در می‌آوریم. از گوش کردن به موسیقی به آفرینش اصوات می‌رسیم و این، ما را به آرامش می‌رساند هر چند که ضرباً هنگ موسیقی آرام نباشد! اما این

می‌گوییم: خب! من موسیقی گوش می‌کنم. بله! همه ما موسیقی گوش می‌کنیم اما تعداد کمی از شنوندگان موسیقی می‌دانند و یا حداقل به این نکته توجه می‌کنند که گوش کردن به موسیقی، امروزه نه یک تفریح، بلکه امری ضروری است.

اگر بدانیم که در شرایط گوتاگون طنین چه سازی و نوای چه‌آوازی حال مارا دگرگون می‌کند، آنگاه از این ابزار لذتبخش بهره می‌گیریم تا بهتر زندگی کنیم. با این حال متأسفانه پیشنهاد شنیدن یک موسیقی مناسب، اغلب از سوی دیگران به ما می‌رسد تا خود ما! علیرغم اینکه تاکنون حتماً (لاقل

شانس آورده‌ایم که عمرمان را در دوره‌ای سپری می‌کنیم که دانش بشر چنان گسترش یافته که به جرأت می‌توانیم بگوییم آنچه که برای شناخت بهتر خودمان لازم داریم در دسترسمان قرار دارد. وقت کنید، در دسترسمان قرار دارد!! تفاوت از آن جانشی می‌شود که برخی آن را به کار می‌گیرند و بعضی.... !! شاید شما چشمانتان را بیندید و بی‌درنگ خود را در گروه اول جای دهید، ولی اگر کمی منصفانه قضایت کنیم همه ما در مواردی جزء دسته دوم هستیم؛ می‌گویید نه؟ پس به این سؤال صادقانه جواب بدهید: میانه شما با موسیقی چگونه است؟ اغلب ما در پاسخ به این پرسش با صلابت

محل آمفیتئاتر رعد کشیده بود). مسابقه برای کسب افتخار خرید این تابلو شروع شد تا در نهایت تابلو به وسیله یکی از نیکوکاران حاضر در مراسم به مبلغ یک میلیون و ششصد هزار تومان به نفع مجتمع آموزشی نیکوکاری رعد کرمان فروش رفت. متعاقب این حراج نیکوکارانه تابلوی ترسیم شده به وسیله یکی از بانوان نیکوکار کرمانی به نام خانم ویدا طیاری عرضه شد که این تابلو را نیز نیکوکار دیگری به مبلغ یک میلیون تومان خریداری کرد و این رقم نیز به حساب مجتمع رعد کرمان گذاشته شد.

در حاشیه مراسم گروهی از مهمنان ضمن قبول عضویت در گروه حامیان مالی رعد کرمان معهد شدند ماهانه مبلغی را جهت تأمین هزینه‌های این مجتمع پردازند، همچنین تنی چند از نیکوکاران کمک‌ها و مساعدت‌هایی را برای تکمیل ساختمان مجتمع رعد کرمان تعهد کردند.

مراسم ساعت ۲۰/۳۰ دقیقه پایان یافت و مهمنان برای صرف شام که شامل انواع غذاهای خانگی دستپخت اعضا گروه همیاری بانوان رعد بود، به سالن غذاخوری رعد رفتند.

عشق یعنی خویشتن را نان کنی
مهریانی را چنین اذنان کنی

با تشکر از:

«همکاران مجتمع رعد کرمان
به خاطر ارسال گزارش»

وظیفه انسانی خود یعنی کمک و یاری به هم نوعی که دچار کم توانی شده است، بیان کرد. مضمون داستان این بود که پسر بچه‌ای برای کمک گرفتن از راننده ماشینی که به سرعت از کنارش عبور می‌کرد، آجری به طرفش پرت کرد تا متوقف شود و او را در نشاندن برادر

به دیگرانی که توان حرکت سریع را ندارند توجه کنیم، تا خداوند برای توجه دادن آجر به طرفمان پرت نکند

بزرگترش که از روی ویلچر به زمین افتاده بود کمک کند.

خانم زنگنه به حضار گفت: «بیاییم قدری از سرعت حرکت خود در جاده گرفتاری‌های زندگی بکاهیم؛ به اطراف خود و به دیگرانی که توان حرکت سریع را ندارند توجه کنیم، تا خداوند برای توجه دادن آجر به طرفمان پرت نکند».

در پایان برنامه آقای عادل فردوسی‌پور گزارشگر معروف ورزشی و مدیر برنامه ۹۰ که خود رفسنجانی‌الاصل است، روی صحنه آمد و برای بذل همت عالی از حضار جهت خرید تابلو نقاشی خانم کاظمی هنرمند نقاش توانیاب که هم اکنون خود مردمی نقاشی رعد جنوب است، یاری طلبید. (این نقاشی را خانم کاظمی هم زمان با اجرای مراسم در

چشمان اکثر حضار سرازیر شد. صحبت‌های شورانگیز حوریه که تمام شد. مهندس سلطان‌زاده عضو هیأت مدیره و از بنیانگذاران این مجتمع در سال ۱۳۶۲، که به خصوص نقش ارزنده‌ای در تأسیس مجتمع رعد کرمان داشته است، ضمن بیان تاریخچه مختصه از چگونگی تأسیس اولین مجتمع رعد در تهران، وضعیت طرح توسعه مجتمع رعد کرمان را تبیین کرد و از نیکوکاران کرمانی خواست در راستای تبدیل این مجتمع به یک مکان ایده‌آل برای توانبخشی و آموزش توانیابان، به یاری سایر همشهریان نیکوکارشان بشتابند. ایشان با ذکر یک نمونه از تغییراتی که در سرنوشت و آینده اجتماعی و شغلی توانیابان به واسطه استفاده از کمک‌های آموزشی و توانبخشی رعد صورت گرفته است، آموزش هنر و حرفه مناسب با وضعیت جسمانی را بهترین و مناسب‌ترین کمک به توانیابان در راه رسیدن به معاش شرافتمدانه و زندگی مستقل شمرد.

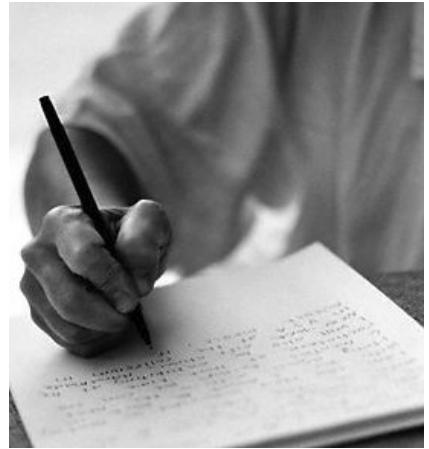
پس از پایان سخنان آقای مهندس سلطان‌زاده، هنرمند مردمی و نیکوکار آقای حسن فداییان بر روی صحنه آمد و سهم خود را در نیکی و نیکوکاری فی‌المجلس با اجرای دو ترانه خاطره‌انگیز «امشب در سر شوری دارم» و «توای پری کجایی» ادا کرد. آن گاه خانم مریم زنگنه از فعالان گروه بانوان مجتمع رعد کرمان، حکایت کوتاهی از غفلت انسان‌ها از

نامه‌ای از یک توانیاب

خانواده:

خانواده توانیابان که معمولاً پدر، مادر، خواهران و برادران را شامل می‌شود، ارتباط نسبتاً مناسبی با فرد توانیاب برقرار می‌کنند و از هیچ کمکی به وی دریغ نمی‌کنند، اما ریشه بسیاری از مشکلات خانوادگی توانیابان را باید در رفتارهای نامناسب، شامل بعضی بی‌تفاوتهای و اکثراً محبت‌های بیمارگونه پدران و مادران جستجو کرد. متأسفانه والدین از این نکته غافلند که ترحم و محبت‌های بی‌حد و مرز نه تنها باعث پیشرفت توانیابان نمی‌شود، بلکه موجبات انزواط‌طلبی هر چه بیشتر آنها را فراهم می‌کند.

امروزه تعداد توانیابان جهان حدود پانصد میلیون نفر تخمین زده می‌شود و در این راستا دولت‌ها و سازمان‌های دولتی تأمین امکانات موردنیاز توانیابان از جمله امکانات آموزشی، بهداشتی و رفاهی و ... را در برنامه‌ریزی‌های کوتاه مدت و بلند مدت خود مدنظر قرار داده و در راه انجام این مسئولیت خطیر از امکانات مراکز غیردولتی نیز بهره می‌گیرند.

اما متأسفانه در جامعه ما علیرغم شروع جنگ و افزایش تعداد توانیابان و موقوفیت‌های گوناگون این قشر در عرصه‌های ملی و بین‌المللی، باز هم اقدام مناسبی در جهت بهبود کیفی زندگی توانیابان صورت نگرفته است و کماکان شاهد لایتحال ماندن بسیاری از مشکلات توانیابان هستیم.

نگارنده به عنوان عضوی از این قشر که خود نیز کم و بیش با این معضلات مواجه بوده‌ام، مشکلات موجود توانیابان را به شرح زیر به استحضار می‌رسانم:

- الف- بهسازی خیابان‌ها و معابر
- ب- نصب پله‌های هوایی و پله برقی مناسب در جهت سهولت رفت و آمد توانیابان

ج- فراهم آوردن امکانات رفاهی نظیر آسانسور و وسایل کمک آموزشی در مدارس و دانشگاه‌ها به منظور ارتقای کیفی آموزش و پرورش این قشر اجتماعی

د- ارائه آموزش‌های صحیح به خانواده‌های درجه ارتقای فرهنگ خانواده و بهینه‌سازی ارتباط خانواده و توانیاب

۴- اشتغال:

یکی از مهم‌ترین مشکلات توانیابان مسأله اشتغال است، اما به نظر می‌رسد نه بخش خصوصی تمایلی به بهره‌مندی از توانایی‌های این قشر نشان می‌دهد و نه دولت قادر است با ایجاد مراکز فنی و حرفة‌ای مختص آنان و همچنین حمایت و

بهداشت و درمان:

از آنجا که توانیابان به دلیل نواقص فیزیکی نیازمند خدمات بهداشتی درمانی مستمر، توانم با عواطف انسانی هستند؛ دولت می‌تواند با مساعدت مراکز غیردولتی درجهت تحت پوشش قراردادن توانیابان در بیمه‌های مختلف و همچنین تخصیص اعتبارات مالی به منظور دسترسی هر چه بیشتر آنها به دارو و درمان اهتمام کرده و با گسترش کمی و کیفی مراکز درمانی، توانبخشی، مشاوره و ... به یاری توانیابان بستابد.

جامعه و دولت:

علاوه بر خانواده، جامعه نیز وظایفی را در ارتباط با این قشر بر عهده دارد که اهم این وظایف عبارتند از:

گروه «بی»‌ها هستیم، بی هیچ ساز آشنا،
بی هیچ امکانات پیشرفت، بی هیچ ...، اما
با اراده، عشق، علاقه و پشتکار.

اولین حضور رسمی STOM در ایران اهمیت داشت، مهم بود: کی باشد؟ کجا باشد؟ چگونه باشد؟ و برای که باشد؟ می‌دانستیم باید جایی باشد که مردمانش عشق دارند، صبر و استقامت دارند و اراده دارند تا حصار محدودیت‌ها را بشکنند. گروه «بی»‌ها باید آن‌گونه باشد که آنها هستند، همانجا باشد که آنها آنجا هستند و پاسخ را یافته‌یم مجتمع آموزشی نیکوکاری رعد !!

ساده و با‌آغوش بازپذیرفتند، تنها یک سؤال بی‌پاسخ مانده بود کی باشد؟ قرار شد ۲۲ و ۲۳ دی ماه دور هم جمع شویم، سالن اجتماعات نوساز رعد، نیکوکاران آشنا از دور و نزدیک آمدند، کنسرت برگزار شد تولد STOM و آغاز به کار رسمی گروه «بی»‌ها در ایران را با توان‌یابان و نیکوکاران رعد جشن گرفتیم. گروه «بی»‌ها دو روز در مجتمع رعد نواخت و خواند، حالا همه مامی‌دانیم که می‌توانیم بتوانیم با هر چه که نداریم؛ این را از توان‌یابان آموختیم.

مرجان بیدمشکی پور

هدفمند را به کاممان می‌نشاند.

آلفرد فیشر برای نخستین بار کارکرد متفاوتی از اجسام و اشیای پیرامون مارا به جهان معرفی کرد، او و گروهش به اجرای کنسرتی عجیب، جذاب، شنیدنی و دوست داشتنی شهره گشتند، کنسرت اجسام !!

STOM نامی بود که فیشر برای آن برگزید.

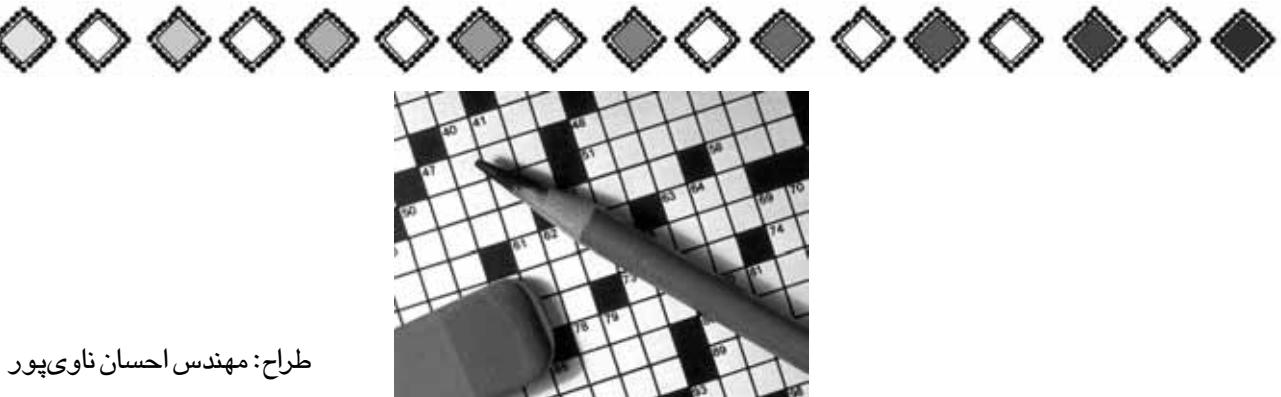
ما با خبر شدیم، آن را شنیدیم، دیدیم و لذت بردیم و از آلفرد فیشر اجازه خواستیم تا STOM را به ایران بیاوریم و او صمیمانه پذیرفت. به سرعت آماده شدیم. سازهایمان را فراهم کردیم؛ تلمبه دستی، بشکه، قاب فلزی، چراغ مهتابی، چوب، سطل، زنجر، انبردست، کف‌دست !! و .... با ترکیب صدای اجسام، حرکات گروهی و نواهای آشنا و پس از تمرین‌های مداوم اعلام آمادگی کردیم. همه گفتند شما که چیزی ندارید؟ گفتیم برای STOM اگر چیزی داشته باشی خلاف قاعده عمل کرده‌ای! ما،

آرزو به همان سرعت که آمده از ذهنمان محو می‌شود و تا کنسرت بعدی در بایگانی آرزو همان خاک می‌خورد، چون می‌دانیم آموختن یک‌ساز مشکل است، زمان بر است، و نیاز به تمرین، صبر و پشتکار دارد.

اصولاً ساز را متعلق به دنیای موسیقی حرفه‌ای می‌دانیم و خود را خارج از این دایره می‌بینیم؛ پس به این نتیجه می‌رسیم که خود را از لذت درک موسیقی و خلق آن برای همیشه محروم کنیم.

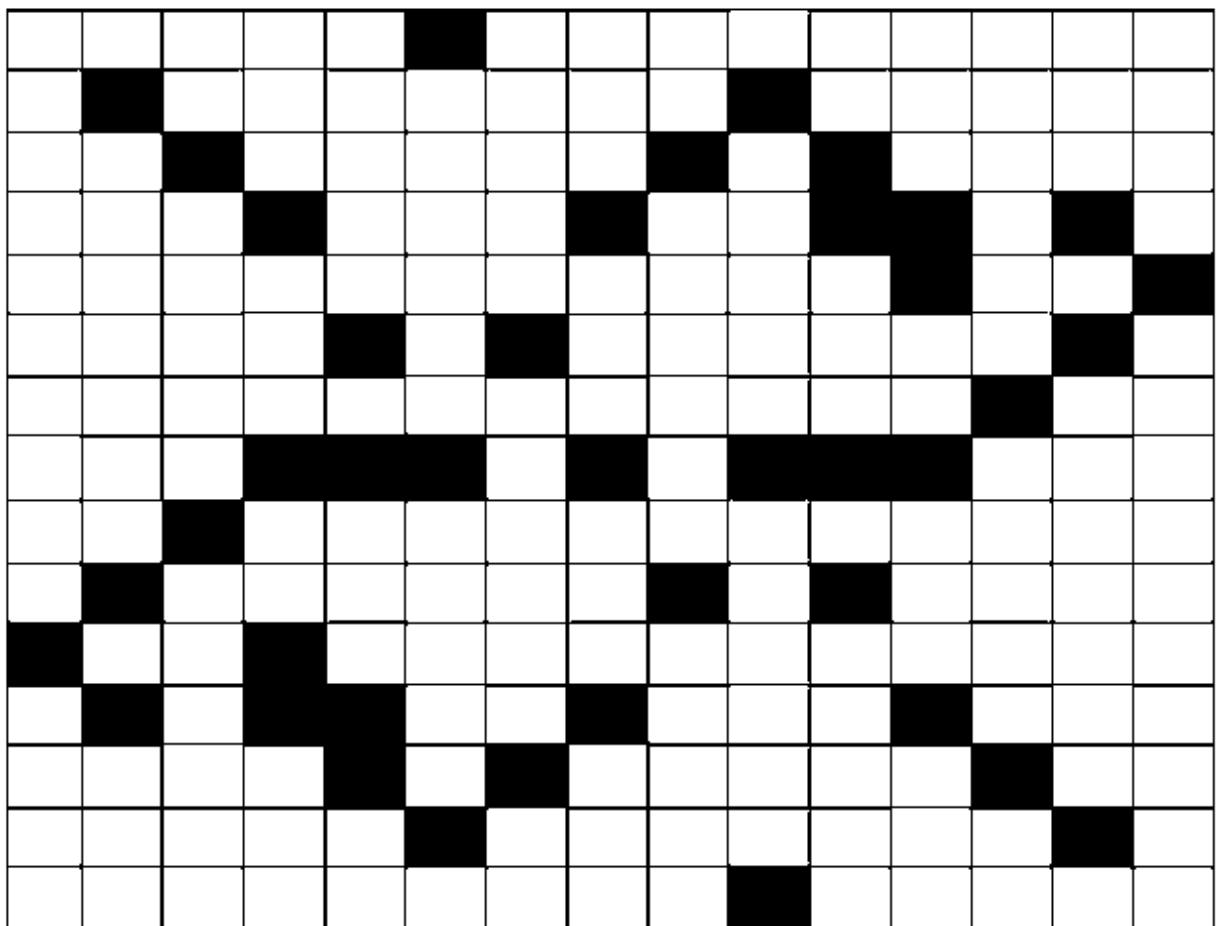
اما آلفرد فیشر چنین نبود. چند سال پیش او در کشورش آلمان جرقه‌های خلاقيت و نوآوري را به شعله‌های آفريشن و ابتکار موسیقایي بدل کرد. فیشر جوان به همراه تعدادی از دوستان هم‌فکريش ثابت کردند که نت‌ها در حصار سازهای آشنا محدود نیستند.

هر آنچه را فکريش را بکنید و یا فکريش را نکنید! چنانچه اغلب همینطور است، می‌تواند سازی باشد که گوش را می‌نوارد و طعم حضور در یک گروه موسیقی

طراح: مهندس احسان ناوی پور

جدول تخصصی

افقی

۱. یک روش درمانی که بر اساس دو اصل درمان با عامل مشابه و اصل حداقل دز عمل می‌کند و مبتکر آن سامویل هانمن است.
 ۲. کسی که به راحتی دچار خونریزی می‌شود (فرد هموفیل) - از عوامل بازدارنده در توانبخشی توان یاپان. ۳. کلمه‌ی خطاب جنوبی‌ها - از انواع تقسیمات سلولی - مایه و اساس. ۴. بالا و فوق در زبان لاتین - مادر - همان دارو است. ۵. کمبود این عنصر در بدن بیماری گواتر را ایجاد می‌کند - نام این شرکت راهمیشه پشت جلد تمام شماره‌های "توان یاپ" بیاپید. ۶. در علم پزشکی به جوش خوردن استخوان اطلاق می‌شود - همان خدنگ است. ۷. "هوس" بی آغاز - از فعالیتهای مثبت اکثر سازمان‌های غیردولتی

برای فرد توان یاب دشوار باشد، لذا ارائه پیشنهادهای لازم به وسیله کارفرمایان در راستای آشنایی هرچه بیشتر فرد مذکور با مقررات اداری و ضوابط سازمان‌های مختلف بسیار ضروری به نظر می‌رسد.

ه: نظارت به حسن ارتباط کارفرما و کارمندان با فرد توان یاب و همچنین عدم وجود تبعیض در برخورد با فرد توان یاب و سایر کارمندان

نازین رحیم زاده
(کارآموز مجتمع رعد)

ب- ارائه آموزش‌های لازم به کار فرمایان به منظور شناخت توان یابان و توانایی‌های آنها

ج- نظارت دقیق بر اشتغال توان یابان و حصول اطمینان از اینکه توان یاب در همان رشته‌ای که آموزش دیده فعالیت می‌کند؛ تا کاری خارج از حد توانایی و یا کمتر از شأن و شخصیتش به او محول نشود.

د: از آنجاکه ممکن است در ابتدای کار حضور در محیط کاری طبق نظام اداری

نظارت دقیق بر مراکز غیردولتی همسان آنها، در تسريع روند حرفه آموزی و اشتغال گامی بردارد. نکته شایان توجه اینکه تنها حرفه آموزی به توان یابان کافی نیست، بلکه باید فرهنگ‌سازی و استفاده از توانمندی‌های آنان در مشاغل مختلف مد نظر قرار گیرد، بنابراین به منظور تحقق این آرمان‌ها راهکارهای زیر پیشنهاد می‌شود:

الف- اقدامات تشویقی در جهت ترغیب کارفرمایان به استخدام توان یابان

بهترین عیدی

تشبیهات ظریف و .... قابل مقایسه با باصطلاح شاهکارهای ادب فارسی نباشد. اما به لحاظ صمیمیت، سادگی و پاکی احساسی که در آن موج می‌زند، قابل تقدیم به کارکنان عاشق و حامیان عارف مجتمع آموزشی نیکوکاری رعد است.

یارب تمنا می‌کنم
رعد را تقاضا می‌کنم
قصه‌ها آغاز می‌کنم
ضعف را توانا می‌کنم
از لطف تو در این جهان
بین چه غوغایی کنم
چون توبی دارم پشتیبان
طوفانی بر پا می‌کنم
ندا مرستی (کارآموز رعد)

عضوی از خانواده‌اش با کار مستمر و پی‌گیر گروه توانبخشی و کاردبرانی رعد توان و تحرك یافته و می‌تواند بخشی از کارهایش را خود انجام دهد. برای او بهترین پاداش ....

به عنوان گردانندگان فصلنامه توان یاب و به عنوان کسانی که از نزدیک شاهد تلاش‌های عاشقانه کل کارکنان مجتمع رعد (اعم از کارگر و کارمند و معلم و مری و متخصص و مدیر و عضو گروه همیاری و حامی مالی و بالاخره تمام کسانی که با قلمی، قدمی و درمی در حفظ حیات این خانه امن توان یابان می‌کوشند) را در طول سال ۱۳۸۴ بوده‌ایم، بضاعتی در خور سپاس‌گذاری و قدردانی نداریم. شعری از یک کارآموز توان یاب به دستمن رسیده که شاید از لحاظ وزن و قافیه و

بهمن و اسفند در سازمان و ادارات و کارخانه‌ها و ... فصل عیدی و پاداش است.

آنان که دستمزد می‌گیرند، برای این دو ماه حساب ویژه‌ای در ذهن خویش باز می‌کنند، رعد اما یک بنگاه اقتصادی، یک سازمان دولتی، یک نهاد درآمدزا و ..... نیست. انسانی هم که به رعد پای می‌گذارد و در آنجا پایبند می‌شود و با دستمزد ناچیزی در خور توان مالی رعد می‌سازد، چشمی به پاداش آنچنانی ندارد. برای او بهترین پاداش برق شادی چشمان توان یابی است که از حصار تنها و بی‌ثمری نجات یافته و در مجتمع رعد هنری آموخته و با کسب مهارتی، احساس توانایی و بودن می‌کند. برای او بهترین پاداش لبخند پدر و مادر، یا خواهر و برادر رنج کشیده‌ای است که می‌بیند

مرا از نیلوفر یاد است

بازی را پاک باختم
در اتاق‌های در بسته نشستم
به لذت‌های محدود
قناعت کردم
بر پشت بام کوچک خانه‌مان
خوايدم
و ستاره‌ای را که در یک پشه بند
زندانی بود
شمردم.
اما در اتاقم را باز می‌کنی
با آن متانت صبور
و آن نگاه ساکت
که می‌گوید:
هرگز دیر نیست!

«بهار»

کودک باد، نسیم
آمد از مدرسه خواب
نوزاد باران، زاله
نشست روی برگ گلاب
چه ها
به شوق بازی
آوردند با خود
دوست تازه واردی
آشنایی کردندش، با همه
بهار را با زمزمه
روزنو
آمد از پیش عمونوروز
رقص می‌کرد
با دایره زنگی
 حاجی فیروز

گیتی خوشدل

منیژه تقدیر رضایی
(کارآموز مجتمع رعد)

(NGO) در جلب مردم و کمکهای مردمی و آشنایی آنها با این مراکز راه اندازی این گونه تجمع هاست. ۸. بینی - یاران جدولی. ۹. فرصت داشت جستن و کوشش کردن در راه تحصیل علم از زبان خاتم النبین - پایتخت ریشه‌ای. ۱۰. گرفتار و مبتلا - برای رسیدن به مجتمع رعد باید از این خیابان نیز بگذرد. ۱۱. دونام اصیل پارسی - جانور موزی. ۱۲. منسوب به ملت - ریسمان - بوی رطوبت. ۱۳. کلمه‌ی خطاب - حالت شیمیایی محیط معده - قانقاریای دهان. ۱۴. نوعی باند پیچی به شکل هشت لاتین - در ارتوپدی فنی به وسایل کمکی اطلاق می‌شود که روی اندام سوار شده و نیروهای اصلاحی یا حمایت‌کننده روی عضو اعمال می‌کند. ۱۵. آئینه شخصیت - مسافران به هم چسبیده سنگاپور که دیگر بازنگشتند.

عمودی

۱. از آثار دکتر علی شریعتی - روز جهانی توان یاب. ۲. دریچه داخل یک مجرای از برگشت ماده جلوگیری می‌کند - سردبیر محترم فصلنامه وزین "توان یاب". ۳. نام خانوادگی شاعره‌ی توانمند و توان یاب مجتمع رعد که قلمش شناخته شده است و خودش ناشناخته - دشنام دادن البته با غلط املایی (!) - پدر آذری. ۴. اسب کتل - سایت - "نور" در هم - پسوند شیاهت. ۵. کنار و سمت و سو - از ورزش‌های پایه و مفرح که در درمان بسیاری از بیماری‌ها کاربرد دارد - گیرنده. ۶. فصل برگزیزان - نوعی بیماری مزمن پوستی در بینی، پیشانی یا گونه‌ها که با سرخ شدن پوست تظاهر کرده و با ظهور پاپولهای آکنه مانند همراه است. ۷. اسم آذری - مونس شمع - در علم آناتومی به انتهای برجسته‌ی استخوان اطلاق می‌شود. ۸. یک دوره تحصیلی - "رنگ" وارونه شده - خالی - "کیا" ای از هم پاشیده. ۹. "امیدی" بر عکس شده - از شهرهای استان خراسان شمالی - خاندان. ۱۰. در حالت توازن - کسی که در صراط مستقیم گام بر ندارد. ۱۱. حالت ناخوشی و تهوع که به علت حرکت نامعلوم مثلا در هوای پما یا کشتی دیده می‌شود - وزیدن - یکی هست و هیچ نیست جآن. ۱۲. مردود شده - نوعی بستنی - علامت مفعول بی‌واسطه - در الکتریسیته اثر را بیابید. ۱۳. از ماههای سرد سال - برای درد - شب ادراری در علم پژوهشی. ۱۴. اکنون در دستان شماست - روش. ۱۵. از توان یابان موفق متولد ۱۳۲۸ قائم شهر و ساکن ساری، در نی نوازی سبک خاص خودش را دارد، قهرمان دوچرخه سواری است و در کار تزیینات داخلی ساختمان استاد کار - در مدارهای الکتریکی آن را بیابید.

فرم اشتراک فصلنامه

جنسیت: مرد زن

نام:

تا شماره:

تاریخ شروع اشتراک:

کد پستی:

تهران:

آدرس:

تلفن: ۸۰۸۲۲۶۶

۸۰۷۶۳۲۵

نمایر: ۸۰۹۸۸۸۱

لطفاً در صورت تمایل به اشتراک در نشریه فرم را تکمیل کرده به همراه فیش بانکی به حساب ۱۰۴۰-۱۶۵۸۸ بانک تجارت شعبه شهرک قدس به نشانی: تهران شهرک قدس (غرب) خیابان هرمزان، خیابان پیروزان جنوبی، پلاک ۷۴ کد پستی: ۱۴۶۶۶ یا صندوق پستی ۱۴۶۵/۱۴۴ «مجتمع آموزشی نیکوکاری رعد» ارسال نماید.

مبلغ اشتراک

تهران، (۲۱۵۰۰ ریال)، شهرستان (۲۴۰۰۰ ریال)، خارج از کشور (۵۴۰۰۰ ریال)

نیم نگاهی به جراید

هموفیلی و معلولیت

خونریزی و معلولیت‌های ناشی از آن در نقاط مفصلی بدن بیماران هموفیلی، مهم‌ترین آثار کمبود فاکتورهای خونی است. بیماران هموفیلی باید با توجه به میزان خونریزی و وزن خود، دارو دریافت کنند. عدم دریافت دارو به میزان کافی و به موقع موجب خونریزی داخل مفاصل و ایجاد معلولیت دائمی برای این بیماران است. متأسفانه در بسیاری از موارد کمبود دارو باعث ایجاد

اشتغال به معلولان و مددجویان قرار نگرفته است.

جام جم / ۸۴ آذر

هشدار در همایش ارتوپدی

جمعی از شرکت کنندگان در همایش ارتوپدی گفتند: رشد چشمگیر معلولیت‌های ناشی از حادث رانندگی، پوکی استخوان و آرتروز نگران کنده است.

ایران / ۱۲ آذر ماه ۸۴

مراکز نگهداری معلولان بدون اعتبار ۷ میلیارد تومان اعتبار مصوب هیأت دولت برای افزایش یارانه مراکز نگهداری معلولان هنوز پرداخت نشده است.

رئیس سازمان بهزیستی گفت: میزان کمک‌هزینه قابل پرداخت به مراکز روزانه توانبخشی آموزشی و حرفه‌ای غیردولتی، معلولان، سالمدان و بیماران روانی مزمن، حداقل ۴۰ هزار تومان و حداکثر ۵۰ هزار تومان و در مراکز شبانه روزی ۸۰ نگهداری معلولان و سالمدان حداقل ۱۰۰ هزار تومان هزار تومان است.

جام جم / ۳ آذر ماه ۸۴

معلولیت توانمندی مضاعف

دکتر احمدی نژاد، رئیس جمهوری اسلامی ایران در پیامی به مناسبت روز جهانی معلولان اعلام کرد: «معلولیت توانمندی مضاعفی است؛ زیرا شور و تلاش انسان‌هایی که سعی می‌کنند در شرایط جسمی سخت نقش پررنگ‌تری داشته باشند بسیار گران‌بهاست».

در جریان مراسمی که به مناسبت روز جهانی معلولان و با حضور رئیس جمهوری، وزیر رفاه، رئیس سازمان بهزیستی و جمعی از معلولان نخبه کشور برگزار شده بود، دکتر کاظمی وزیر رفاه اعلام کرد مجلس، وزارت رفاه را با این هدف تأسیس کرد تا در گردهمایی دولت، بهزیستی نماینده‌ای در دولت داشته باشد تا از حقوق آنها دفاع کند.

در این مراسم دکتر فقیه رئیس سازمان بهزیستی نیز گفت: متأسفانه مصوبه دولت در مورد افزایش یارانه مراکز نگهداری معلولان پس از گذشت چندین ماه رعایت نمی‌شود.

ایران / ۱۴ آذر ماه ۸۴

عدم پرداخت اعتبارات وام اشتغال به معلولان

متأسفانه با گذشت چند ماه از سال ۸۴، به دلیل پرداخت نشدن اعتبارات وام اشتغال از سوی سازمان مدیریت، هیچ وامی به معلولان پرداخت نشده است.

دکتر حیدر نژاد گفت: علی‌رغم امضای توافقنامه، از ۲۰ میلیارد تومان اعتبارات تملک و دارایی تخصیصی سازمان بهزیستی، تاکنون حتی یک ریال از سوی سازمان مدیریت در اختیار سازمان بهزیستی برای پرداخت وام

آتشنشانان در

مجتمع رعد

در محل سالن آمفیتئاتر مجتمع رعد حضور یافته، چگونگی مقابله با آتش‌سوزی را برای پرسنل و کارآموزان توان یاب مجتمع تشريع کردند و سپس با ایجاد حریق فرضی در محوطه مجتمع روش‌های اطفاء حریق را شرکت کنندگان آموختند. در پایان این آموختش فشرده، سطح آگاهی و سرعت عمل پرسنل و توان یابان توسط مدرس آزموده شد و بسیار مفید و قابل قبول ارزیابی گردید.

بر اساس هماهنگی‌های ایجاد شده بین مجتمع آموزشی نیکوکاری رعد تهران و سازمان آتش‌نشانی منطقه غرب تهران و با عنایت ویژه آقای مهندس تیموری مدیریت این منطقه، روز دوشنبه ۸۴/۱۲/۸ مدرس محترم اطفاء حریق ایستگاه ۲۵ جناب آقای امیر عباس عادل

**فبرهای
داخلی**

بازار نوروزی به روال هرسال

غرفه‌هایی، انواع شیرینی‌های سنتی و محلی ویژه عید نوروز را به فروش می‌رسانند و وجود آن را برای تأمین برخی از هزینه‌های مجتمع رعد در نظر می‌گیرند. ضمن اینکه کارآموزان و کارآموختگان هنرمند و صنعتگر توان یاب نیز انواع کارهای دستی و هنری خود را از قبیل ظروف شیشه‌ای تراش خورده، تابلوهای نقاشی و انواع عروسک و ... را در این بازار به معرض نمایش و فروش گذاشتند.

در روزهای پایانی سال (۱۷ تا ۱۹ اسفندماه) به روای سال‌های قبل گروه همیاری بانوان رعد اقدام به برگزاری بازار خیریه‌ای در محل مجتمع آموزشی نیکوکاری رعد کرد. در این بازار سه روزه محصولات برخی کارخانه‌ها و کارگاه‌های داوطلب بدون احتساب سود بازرگانی به عموم خریداران عرضه، و کل مبلغ یا قسمتی از آن به حساب مجتمع واریز می‌شود. همچنین برخی از نیکوکاران با در اختیار گرفتن

کمی خدمات، تلاش برای علمی کردن روش‌ها و ارتقای کیفیت خدمات است. وی خاطرنشان ساخت: ارتباط با دانشگاه‌های بزرگی چون UCL انگلستان، برگزاری دوره‌های آموزشی توسط استادان این دانشگاه و دانشگاه‌های کانادا و اعزام کارشناسانی به مجارستان، روسیه و انگلستان به منظور فرآگیری تکنیک Peto و CE و تکنیک نوین «لباس فضایی» از جمله این تلاش‌هاست.

ساختمان نگارخانه عصر چهارمین مرکز جامع توانبخشی است که طی ۱۸ ماهه گذشته در شهرهای تهران، شیراز و کاشان به همت موسسه ولی‌عصر(عج) آماده بهره‌برداری شده است. این موسسه ده مرکز از این نوع در شهرهای تهران، شیراز، مشهد، کاشان و... دارد.

روزنامه ایران / ۳۰ بهمن ماه ۸۴

دستورالعمل اجرایی پرداخت هزینه‌های توانبخشی دانش‌آموzan استثنایی اعلام شد

مطابق این دستورالعمل، هزینه‌های خدمات توانبخشی دانش‌آموزان استثنایی براساس تعریفهای وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی تا سقف یک میلیون ریال برای هر دانش‌آموز در هر سال تحصیلی قابل پرداخت است. این دستورالعمل فقط شامل هزینه‌های خدمات توانبخشی است و نحوه پرداخت هزینه‌های تجهیزات توانبخشی متعاقباً اعلام خواهد شد.

همشهری / سهشنبه ۲ اسفندماه ۸۴

درصد افزایش یابد و به حدود ۵۷۰ میلیارد تومان برسد که باز هم حدود دو هفتم اعتبار مورد نیاز است که با نیاز قانونی این سازمان فاصله زیادی دارد. وی همچنین گفت: بخش عمده این اعتبار صرف پرداخت حقوق مستمری بگیران می‌شود. حدود ۵۰ درصد در معاونت اجتماعی و ۵۰ درصد بقیه دردو معاونت توانبخشی و پیشگیری بهزیستی صرف می‌شود.

وی در ادامه خاطر نشان کرد بر اساس ماده ۹۷ قانون برنامه توسعه چهارم کشور حقوق مستمری بگیران باید به حدود ۴۰ درصد حداقل حقوق و دستمزد در کشور که اکنون ۱۲۰ هزار تومان است برسد.

همشهری / ۷ اسفندماه ۸۴

افتتاح مرکز جامع توانبخشی «نگار عصر» در کاشان

این مرکز که وابسته به موسسه توانبخشی ولی‌عصر(عج) است، از سال ۱۳۷۹ فعالیت خود را آغاز کرد و اکنون با گشایش ساختمان جدید با هزینه‌ای نزدیک به ۴ میلیارد ریال به گسترش این فعالیت‌ها مبادرت ورزیده است. از جمله فعالیت‌های مرکز نگار عصر «طرح غربالگری» نوزادان به منظور شناخت هرچه سریع‌تر نوزادان بیمار است و در این راستا طی سال‌های گذشته ۲۹۷۱ نوزاد را مورد معاینه قرار داده است.

در این مراسم دکتر میرخانی عضو هیات مدیره موسسه یاد شده طی گزارشی اظهار داشت: مسیری که موسسه در برابر خود دارد، علاوه بر رشد

سابقه برای همه جانبازان و معلولان شاغل مشمول، فرآهم خواهد شد. بر اساس قانون نحوه بازنشستگی جانبازان انقلاب اسلامی ایران و جنگ تحملی و معلولان عادی که در سال ۱۳۶۷ به تصویب رسید، به کلیه وزراتخانه‌ها، شرکت‌ها و مؤسسه‌های دولتی اجازه داده شد کارکنان جانباز یا معلول رسمی یا ثابت خود را به جز کارگران مشمول قانون کار، به شرط داشتن حداقل ۲۰ سال تمام‌سابقه خدمت، بر اساس در خواست آنان و با افزودن سنت‌های ارقاقی بر حسب درجه معلولیت، پیش از موعد بازنشسته کنند. این قانون در سال ۱۳۸۰ در مجلس شورای اسلامی اصلاح و دو تبصره به آن اضافه شد که به موجب تبصره‌های الحاقی، جانبازان و آزادگان مشمول قانون کار نیز مشمول این تسهیلات شدند و تأمین بار مالی ناشی از اجرای آن در بخش غیردولتی نیز به عهده دولت گذاشته شد...

روزنامه اطلاعات، چهارشنبه ۲۶ بهمن ماه ۱۳۸۴

اعتبار سازمان بهزیستی افزایش می‌یابد

سازمان بهزیستی برای انجام وظایف قانونی خود به ۲۱۰۰ میلیارد تومان اعتبار در سال نیاز دارد و این در حالی است که این سازمان امسال فقط با ۳۰۰ میلیارد تومان که معادل یک هفتم اعتبار قانونی است، اداره شد.

معاون اجتماعی سازمان بهزیستی کشور اعلام کرد: برای سال آینده با تلاش رئیس جدید سازمان بهزیستی قرار است اعتبارات سازمان بهزیستی حدود ۸۰

به گزارش ایستنا، کاظم نظمزاده افزود: بر اساس مصوبه شهریور ماه هیأت وزیران مقرر شده بود ۵/۲ میلیارد ریال برای تأمین هزینه‌های نگهداری معلولان و سالمدان اختصاص یابد.

روزنامه ایران / ۱۸ دی ماه ۸۴

تعاونی فراغیر استانی فرصتی برای اشتغال و کارآفرینی معلولان

توافقنامه تشکیل اولین تعاونی فراغیر استانی مددجویان و معلولان سازمان بهزیستی به اعضای مسئولان استانداری فارس، سازمان بهزیستی کشور و اداره کل تعاونی استان فارس رسید.

دکتر بهرام سیدی معاون اشتغال و کارآفرینی سازمان بهزیستی کشور با اعلام این خبر گفت: فعالیت اجرایی این تعاونی با ۷۰ هزار نفر عضو، طی چند روز آینده آغاز می‌شود و این تعاونی به همراه سایر تعاونی‌های مشابه که در سایر استان‌ها راه اندازی خواهد شد. بعدها به یک اتحادیه کشوری می‌پیوندد.

روزنامه ایران / ۲۵ دی ماه ۸۴

هیأت دولت
آیین‌نامه اصلاح قانون «بازنشستگی جانبازان شاغل دارای ۲۰ سال سابقه» را تصویب می‌کند

آیین‌نامه اصلاح قانون نحوه بازنشستگی جانبازان و معلولان تا پایان سال جاری تصویب می‌شود. این آیین‌نامه هم اکنون در کمیسیون اجتماعی دولت در حال بررسی است و با تصویب آن زمینه بازنشستگی با ۲۰ سال

معلولان و برابری فرصت‌های اجتماعی

بحث معلولان و برابری فرصت‌های درجه اول به باور عمومی جامعه بر می‌گردد.

غلامرضا رضایی‌فر (معاون دفتر امور آسیب‌دیدگان اجتماعی سازمان بهزیستی) گفت: جامعه باید باور کند که یک معلول به عنوان عضوی از جامعه‌ای که در آن صحبت از عدالت اجتماعی می‌شود، حق دارد از فرصت‌های برابر استفاده کند، اما این باور نباید فقط در حد بحث و سخن باشد، چرا که قانون ۳ درصد جذب معلولان سال‌های است تصویب شده است، یا قانون مناسب‌سازی فضاهای دولتی برای معلولان در زمان نخست وزیری مهندس موسوی تصویب شده، اما هنوز اجرا نشده است!!

ابتدا یک ترین چیزی که یک معلول در جامعه نیاز دارد این است که بتواند در آن حضور پیدا کند تا بتواند قابلیت‌ها و استعدادهای خویش را نشان دهد. وقتی معلول نمی‌تواند از وسایل نقلیه عمومی استفاده کند، وقتی نمی‌تواند از پله‌های یک ساختمان بالا برود یا وارد یک جمع عمومی شود؛ چطور می‌تواند استعدادهای خویش را نشان دهد...

جام جم / ۱۶ دی ماه ۸۴

افزایش یارانه به معلولان

معاون امور اجتماعی و توانبخشی سازمان بهزیستی از اجرای مصوبه دولت و افزایش ۸۰ تا ۸۰ درصدی یارانه مراکز نگهداری معلولان در ۶ ماهه دوم سال جاری خبر داد.

معلولیت‌های جسمی در بیماران هموفیلی و به خصوص کودکان شده است.

با در نظر گرفتن این نکات باید گفت بیش از ۴۵۰۰ نفر از بیماران هموفیلی به دنبال کمبود فاکتورهای ۸ و ۹ انعقادی، در معرض معلولیت قرار دارند.

جام جم / ۱۹ آذر ماه ۸۴

افتتاح بزرگ‌ترین مجتمع معلولان

جسمی - حرکتی در مشهد

بزرگ‌ترین ساختمان مناسب‌سازی ویژه معلولان جسمی - حرکتی در محل مجتمع آموزشی نیکوکاری توان‌یابان مشهد به بهره‌برداری رسید. این مجتمع در ۴ طبقه با ۲۴۰۰ مترمربع زیربنا و هزینه ۳ میلیارد ریالی نیکوکاران ساخته شده است.

جام جم / ۴ دی ماه ۸۴

دستور رئیس جمهوری برای حمایت از معلولان

رئیس جمهور در دستورالعملی خطاب به معاون رئیس جمهوری در سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور، وزیران مسکن، بهداشت و درمان و رفاه و تأمین اجتماعی تأکید کرد که در مورد تمام مصوبه‌های مربوط به معلولان باید اقدام جدی انجام شود و بخش ساماندهی و مناسب‌سازی ساختمان‌ها و مراکز عمومی در یک دوره چهار ساله سازماندهی شده، موضوع اتوبوس ویژه و استخدام در اولویت قرار گیرد.

روزنامه ایران / ۶ دی ماه ۸۴

ENGLISH ABSTRACTS

usual musical instrument plays a wonderful musical programme. And call it (that programme "storm". their musical instrument includes every accessible things like, barrel, mental frame, lamp, wood, pail and etc this group had a concert in 12th and 13th of January with this strange instrument in benefit of the institute in 12th and 13th of January 2005.

Our article part started by an essay of Dr. Mahmoud Kamali a professor of disability group in Iran medical university. DR. Kamali in his essay was happy from the present and other official authorities' point of view about necessity of attention to problems of disable people. He talks about necessity of execution "general role for supporting of disable people". In addition, with regard to previous experience of institute in disable is related to disable people in governmental field is not acceptable. Dr. Karimi said: it should be done by private organization. In addition, said that the amount of facilities for creating jobs for disable people, because of their limitation should be more than usual people.

In critical situations like earthquake old – age's people or disable men need special attention. Mrs. Parisa Heidari who has M.A. degree in architecture sent an essay for us with this topic: "Programming and management of critical for disable and old people." In this essay, we acquire with equipments that should be out on the buildings and sidewalks for helping to these people. These equipments include transpiration equipments special alarm system for deaf and blind people. Also, telecommunication device for deep or teletype. = T.D.D. In addition, dogs and cats

that disable people use them in some parts of their life in normal condition, should have allowed entering to shelters with disable people and old ages men.

In this number of magazine, we are reading the second and last part of essay: Anxiety, taming the Busterches. In this part, the writer says, we should pay attention to internal interpretations (saying) that increase the anxiety and decrease our self-respect. It means that we substitute them with more thought that is positive. Also according to the writer saying, drugs and psychotherapy are not in the opposite side of each other, and they can complete each other. If you are in conflict with your self-respect, you should not disappoint. The methods of accepting and love ourselves is a way that the most respectful men and women in the history have gone and successes.

(Employment – service and social assistance) is an article by the women, Mohtaram Ramezanloo and Nasrin Sunapee, social expert. They know job force, one factor of expansion and develop men of economics and society in each country. They also say about importance of social serving and assistance. A person who has in favor of being an effective member in society, this person can reach to improvement and development, with helping of social serving expert and removing (overcoming) the difficulties and problems that are against his or her abilities. Writers have pointed to the limitation of assistant activities and their presentation in to the government institute only, with saying about history of origin of social assistance job in Iran. They also talks about the necessity of assistants' service. In society for creating more

ENGLISH ABSTRACTS

jobs for disable, people who are ready for jobs by learning social skills and making abilities. According to the writers, if social assistance clinics create in difficult cities, these clinics is complementary of all activities done for developing the country.

We have selected an article for you from disable people. The Etelaat newspaper (20 July 2005) with this topic: A short Passing on special rules for disable people. In this article, first points to the sanction and necessities that U.N. has ratified for observance of disable people's right in countries and creating equal opportunity (of) jobs for them. These necessities have divided into two parts: universal and national (necessity). In Universal necessities part points to U.N. statement, no.3753,in that, it was emphasized to effective ways of preventing disabilities, and also asks from all countries that create the conditions for complete partnership of disable people in social life. In the programme (healthy. for all, in 2000 year) that has done from Health Universal Organization, The countries that are members of this organization should create hygienic conditions to prevent disorders and disease that cause disabilities. In national necessities part , it is pointed to different sanctioned of assembly government councils and other liable governmental organization in Iran for supporting of disabled people right specially by suitability of sidewalks and places to make it easier for coming and going of disable people. This sentences a case in the sanctioned, 6/10/87 (done by Iran civic and architecture council, in this sanctioned the rules of making cities for creating the facilities

of easy transportation for disable people was ratified and communicate to all organization. Also it was mentioned some parts of the second law about developing economical country, in those parts, liable organizations have to do something to improve the quality level of disability service for all disable people, and try to create equal conditions for cooperating of disable people in social and economical matter.

Our various parts start by a subject about the best New Year gift. In this part it points to different tries of employee and teachers of Ra'ad educational beneficence institute for improving of healthy and activities level of disable students in this institute, and teaching skills and different things to them for preparing them to participate in social commands, a very simple but friendly poem as a best new year gift offer to them. In this poem MS. Neda Marvasty talks about her interest to Ra'ad institute, employees, and thanks God because cause a situation for her to use Ra'ad facilities. In this part (various parts), we have a letter from another trainee, Ms.Nazanin Rahimzadeh that she has written about the difficulties of disable people and said: "The methods that family, government and society can use them to create an independent life and an honorably job for disable people.

In this no, of magazine we also bring one of the beautiful poems for you from disable poet, Ms. Manizhe Rezaee, with the topic of spring. A poem with the topic "I remember water lily (nilufar) from a famous poet and we have selected news of problems and difficulties of disable people from Iran papers and magazines.

ENGLISH ABSTRACTS

ABSTRACT

Our reporter starts this number of the magazine with an interview with one of the successful Iranian disable person Mr. Javad Jafari GHodossi. Mr. Jafari was severely wounded during the war with Iraq in 1982 and his spinal cord cut. However, this disability and sitting on the wheelchair could not make him disappointed. He tried hard and continued his study to get B.A. degree in computer engineering from Tehran University. He could engage in Iranian Airline Company (Homa). Now he is one of the successful managers in this company.

We have special report from a party in educational, beneficence Ra'ad Institute, for universal day of disable person (3 December 2006) in this party, there were about 300 disable students, teachers and employees of Ra'ad. In addition, there were some members of women and youngest people of co-assistance groups and some beneficence people that are supporter of Ra'ad. First U.N. secretary saying for this was read, then Mr. Mahmoudi, manager of Ra'ad institute reported the activities of Ra'ad institute during a year .After that a group of disable people with helping of their conductor sang this remembrance song (ey marze por gohar). In continue Mrs. Rassoulian, the professor of university, who has P.H.D. in psychology and is one of the member of Ra'ad board directors presented a short article with this topic."

Studying of universal day of disable people from psychology view". And finally Mrs. Akbari one of women co-assistance group said a report from different activities that this group has done during 2004-2005, in support of Ra'ad institute.

We have another party of establishment of women group of education. This party was tried by some beneficent women that like to support from educational activities of educational beneficence of Ra'ad institute in Kerman. This party was held in central Ra'ad (Tehran) on Friday January 27. It included introduction of Ra'ad institute in Kerman by one of Kerman Ian beneficent woman and the lecture of DR. Karimi Nezhad founder of Kerman Ra'ad institute, also traditional musicians group in Golpa institute sang a song. In this party, some Kerman's people who live in Tehran like Hoshang Moradi Kermani a famous writer persuaded his fellow-citizens to support of expanding Ra'ad institute in Kerman. In addition, Adel-ferdosi pour sport reporter of Iranian T.V. played some part of programme and sold two beautiful pictures that were drawn by disable artist for Ra'ad institute.

One art group selected Ra'ad institute for their first official programme (B) group is a group-taking model from Alfred Fish, a German musician. This group with these strange instruments that are different from